

Pilotinio darbo pranešimas

Kultūrinis savanoriavimas retai apgyvendintose vietovėse

Bente von Schindel (red.)

Pilotinio darbo pranešimas – kultūrinis savanoriavimas retai apgyvendintose vietovėse

Redagavo: Bente von Schindel, kiti redaktoriai: Tomas Järvinen, Agnieszka Dadak, Alicia Shibitskaya ir Vilma Dečkutė Žukauskienė.

©2018: Kulturelle Samråd i Danmark (Danija), Interfolk – Civilinės Visuomenės institutas (Danija), Suomijos – Švedijos jaunimo asociacija (Suomija), Alternatyvių švietimo iniciatyvų fonadas (Lenkija), Baltarusijos NVO "Jungtinis kelias" (Baltarusija), ir Lietuvos pilių ir dvarų asociacija (LT).

Visos teisės saugomos. Pilotinio darbo pranešimas gali būti cituojamas nurodant šaltinį.

Leidėjas: Kulturelle Samråd i Danmark

Maketavimas: Interfolks Forlag

I-as leidimas, 2018

ISBN: EAN 9788799071586

Elektroninę leidinio versiją galima atsisiųsti: www.culture-lever.net

Šis dokumentas paruoštas kaip trejų metų NVO projekto, vykdomo nuo 2016 m. sausio mėnesio iki 2019 m. gegužės mėnesio, pavadinimu "Savanorystė kaip tarpkultūrinės veiklos svertas, kuriantis pridėtinę demokratinio dalyvavimo ir bendruomeniškumo vertę retai apgyvendintose vietovėse" (LEVER), veiklos dalis.

Projekto interneto svetainė: www.culture-lever.net

Projektas remiamas pagal Šiaurės Ministrų Tarybos NVO programą Baltijos jūros regionui.

Šis leidinys atspindi tik autorių mintis ir Šiaurės Ministrų Taryba negali būti laikoma atsakinga už bet kokią galimą pateikiamos informacijos panaudojimą.

Turinus

ĮŽANGA	4
LENKIJOS PILOTINIS DARBAS	5
PILOTINIO DARBO ĮŽANGA	5
1. DVI PILOTINĖS KOMANDOS	5
2. PRADINIS PLANAVIMAS, KOMANDŲ TINKLO SUFORMAVIMAS	7
3. VIETINIAI KURSAI /GRUPINIAI RENGINIAI	7
4. RĖMĖJAI	8
5. SVARBIAUSIOS VEIKLOS – PARAMA VIETOS KOMANDOMS	8
6. KAIP PILOTINĖS KOMANDOS PASIEKĖ GAVĖJUS	10
7. SVARBIAUSI RENGINIAI IR REZULTATAI	10
8. PRIDĖTINĖS VERTĖS LAIPSNIS	13
9. PASEKMĖS /POKYČIŲ MASTAS / VIETOVĖS ATGAIVINIMAS	13
10. BAIGIAMOSIOS PASTABOS	15
SUOMIJOS PILOTINIS DARBAS	17
PILOTINIO DARBO ĮŽANGA	17
1. VIETOS RENGINIAI	17
2. PRADINIS PLANAVIMAS, KOMANDŲ TINKLO SUFORMAVIMAS	18
3. SVARBIAUSIOS VEIKLOS IR BŪDAI PASIEKTI GAVĖJUS	19
4. RĖMĖJAI	19
5. SVARBIAUSI RENGINIAI IR REZULTATAI	19
6. PASEKMĖS	20
LIETUVOS PILOTINIS DARBAS	21
PILOTINIO DARBO ĮŽANGA	21
1. PRADINIS PLANAVIMAS: KOMANDŲ TINKLO SUFORMAVIMAS	22
2. VIETOS RENGINIAI	22
3. RĖMĖJAI	23
4. SVARBIAUSIOS VEIKLOS IR BŪDAI PASIEKTI GAVĖJUS	23
5. SVARBIAUSI RENGINIAI IR REZULTATAI	23
6. PRIDĖTINĖ VERTĖ	24
7. PASEKMĖS	24
BALTARUSIJOS PILOTINIS DARBAS	26
1. PRELIMINARUS POREIKIŲ TYRIMAS	26
2. PRADINIS PROJEKTO DARBAS	27
3. SVARBIAUSI RĖMĖJAI	27
4. MOKYMAI IR VIZITAI	28
5. DU PILOTINIAI PROJEKTAI	28
6. SKLAIDA	28
DANIJOS PILOTINIS DARBAS	30
KONTEKSTAS	30
1. PRADŽIA	30
2. PRADINIS SUSITIKIMAS	31
3. PROJEKTO PRADŽIA	32
4. PILOTINIO DARBO TEMA	33
5. GRUPIŲ SUDARYMAS	34
6. VIETOS KURSAI	34
7. GRUPIŲ DARBAS	35
8. TVARUMAS	37

Įžanga

Bente von Schindel,
Generalinė Sekretorė, Danijos Kultūros Tarybų nacionalinė asociacija

Pastaraisiais metais pastebime daugiau politinio ir visuomenės susidomėjimo mažėjančia populiacija kaimiškose ir retai apgyvendintose vietovėse Europoje. Vietovėms vis labiau ištuštėjant, imtasi priemonių jas atgaivinti. Tokių pastangų būta daug, pavyzdžiui prioritetų perskirstymas kalbant apie miestų atnaujinimą ir daugelio iniciatyvų, siekiančių, kad daugiau resursų pasiektų mažus miestelius, kaimus ir retai apgyvendintas vietovės, įgyvendimas. Tačiau dar nebuvo bandyta leisti patiems šių vietovių gyvendytojams dalyvauti ir galbūt net patiems nuspręsti, kaip veikti. Todėl organizacijos, dalyvaujančios šiame projekte, ėmėsi iniciatyvos atlikti pilotinių darbų serijas menų ir kultūros srityje penkiose dalyvaujančiose šalyse. Šie pilotiniai darbai yra bandymai leisti dalyviams, gyvenantiems retai apgyvendintose vietovėse, veikti patiems. Tokiu būdu projektai atliekami su paveiktų vietovių gyventojais, sukuriant didesnę projekto tvarumo potencialą.

Projektų vykdymo metu buvo mėginama išvystyti naujus metodus ir būdus atgaivinti vietoves, užtikrinti jų tęstinumą ateityje naudojant “žmogus padeda žmogui” principą. Pilotinius darbus atliko visuomeninės organizacijos iš Danijos, Suomijos, Lietuvos, Lenkijos ir Baltarusijos, taip pat kultūros, tarpkultūriniame, meno sektoriuje dirbantys savanoriai. Kultūros savanoriai ir kultūriniai centrai menų ir kultūros kaip pagrindu siekė sukurti pridėtinę vertę visuomenei, sustiprinti gyventojų dalyvavimą, bendruomeniškumą. Visos veiklos buvo vykdomos artimai bendradarbiaujant su vietos gyventojais. Taigi pilotiniai darbai yra metodų vystymo ir žinių surinkimo pradinis etapas. Svarbi projekto dalis yra ir plati jo rezultatų sklaida visose dalyvaujančiose šalyse ir Europoje.

Lenkijos pilotinis darbas

Agnieszka Dadak,
Prezidentė, Alternatyvių švietimo iniciatyvų fondas

Pilotinio darbo įžanga

Pilotinio darbo įgyvendinimo metu Alternatyvių švietimo iniciatyvų fondas (toliau: FAIE) bendradarbiavo su dviem pilotinėmis komandomis, kurios įvykdė du pilotinius projektus.

Pilotinius darbus savanoriškai dirbdami įgyvendino kultūros vadybininkai ir savanoriai, gyvenantys bei dirbantys dviejuose mažuose miesteliuose: pilotinė komanda 1, Černicoje (lenk. Czernica, Lenkijos pietuose, Šlaskie vaivadija); pilotinė komanda 2, esanti Góra Ropczycka (Podkarpackie vaivadija, pietų Lenkija).

Bendradarbiavimas prasidėjo nuo 2016 metų rudenį vykusių dviejų susitikimų su kūriamų pilotinių komandų atstovais, (rugsėji Czernicoje ir lapkritį Sędziszów Małopolskie netoli Góra Ropczycka). Susitikimų metu buvo aptartas LEVER projektas, jų istorijos ir motyvacija dalyvauti projekte, poreikiai dirbti efektyviau ir tobulėti. Bendradarbiavimas vis dar vyksta, ketinama kartu dirbti iki LEVER projekto pabaigos ir po jo.

1. Dvi pilotinės komandos

Spichlerz vietinės veiklos asociacija

Pirmoji pilotinė komanda buvo iš Czernicos, mažo kaimelio (apie 2200 gyventojų), Silesijos vaivadijoje. Tai ivairaus amžiaus, aktyvių žmonių grupė, kurią sudarė ir vietiniai gyventojai, ir atvykėliai į Czernicą iš didesnių miestų.

Asociacijos istorija prasidėjo 2011 metais, kai ją įkūrė neformali žmonių grupė, tyrinėjanti vietinės kilmingos von Roth šeimos geneologiją. Ypač jie domėjosi baronu Hugo von Roth, kuriam priklausė Czernicos kaimas. Kadangi jų veikla susidomėjo vietinė bendruomenė, komanda nusprendė įkurti asociaciją (2012). Organizacija aktyviai veikia vietinio paveldo, vietinės kultūros, tradicijų puoselėjimo ir tapatybės išsaugojimo srityse. Jų tyrinėjimai remiasi bendradarbiavimu su vietiniais senjorais, senųjų tradicijų ir atsiminimų saugotojais.

Naujos galimybės atsirado 2016 metų kovą, kai Asociacija laimėjo konkursą ir pradėjo vadovauti Czernicos kultūros namams. Lenkijoje nėra įprasta, kad nevyriausybinė organizacija vadovautų kultūros namams, taigi jie nutiesė naują kelią. 2017 metais jie

taip pat įkūrė socialinę bendruomenę, kuri šiuo metu kultūros namuose yra atidariusi kavinę, skirtą renginiams.

Asociacija bendradarbiauja su vietos valdžios atstovais. Jų geri santykiai buvo kuriami ne vienerius metus, tai gero tarpsektorinio bendradarbiavimo pavyzdys. Asociacijos nariai skiria daug dėmesio geram bendradarbiavimui ir supratingumui tarp vietinių gyventojų ir naujakurių.

Czernicos kaimas turi ilgą istoriją. 2017 metais jis atšventė 700-ąją sukaktį nuo kaimo įkūrimo. Pilotiniam darbui „Spichlerz Asociacija“ pakvietė vietinių aktyvių grupių bei gyventojų ir šiai sukakčiai suorganizavo keletą renginių.

Balloons in the air for the 700th anniversary of Czernica Village, Photo: Rafał Dadak

Góra Ropczycka neformali grupė

Antroji pilotinė komanda buvo sudaryta iš neformalios aktyvių žmonių grupės iš Góra Ropczycka kaimo (apie 2 400 gyventojų), Podkarpackie vaivadija. Šią grupę tai pat sudarė vietiniai gyventojai ir naujakūriai, atvykę iš didesnių miestų. Oficialiai grupė dar neformali. Prieš prisidėdama prie LEVER komandos, ši grupė suorganizavo keletą vietos renginių, tokių kaip pirmosios pagalbos suteikimo dirbtuvės ir anglų kalbos pamokos. Taip pat jie ieškojo naujų galimybių.

Góra Ropczycka vyksta gerai žinomas renginys pavadinimu „Duonos festivalis“, tačiau daugiau vietiniams patrauklių renginių nėra. Góra Ropczycka yra nuostabus parkas,

suformuotas kaip naturalus amfiteatras, vietinės bendruomenės nariai jį laiko vertingu turtu. Jie sugalvojo panaudoti parką kultūros renginių organizavimui. Pirmasis jų žingsnis buvo nutarti, kaip įregistruoti organizaciją, kaip fondą ar kaip asociaciją. Grupė taip pat bendradarbiavo ir buvo palaikoma vietinių įtakingų asmenų bei turėjo didelę motyvaciją dirbti vietinei bendruomenei (kurti dalykus, kurie ir jiems patiems yra įdomūs).

Classical & film music concert. Photo: Paweł Wołos

Pilotinio darbo įgyvendinimu tapo klasikinės ir filmų muzikos koncerto suorganizavimas parke, o po jo - dirbtuvės su muzikantais, skirtos vietiniams vaikams. Grupė pasivadino „Įvairių iniciatyvų grupe“.

Motyvas

Abi parinktas organizacijos sudarė motyvuoti žmonės, atviri naujiems iššūkiams, turėję idėjų ir planų kultūrinėms veikloms, kurios įtrauktų vietinius gyventojus ir skatintų jų pačių vystymasi, organizavimui.

Abi komandos pasižymėjo gerais santykiais su vietinėmis bendruomenėmis ir įtakingais asmenimis. Mes tai pat galvojome, jog bus labai įdomu, jei šios dvi grupės, skirtingos, bet panašios, susitiks LEVER projekto įgyvendinimo metu.

Czernicos grupė jau buvo daug pasiekusi, o kita (iš Góra Ropczycka) buvo motyvuota daug pasiekti, kad galėtų praktikuotis ir palaikyti kitus.

2. Pradinis planavimas, komandų tinklo suformavimas

2016 metų rugpjūtį visuose lenkiškuose interneto portaluose, susijusiuose su nevyriausybinėmis organizacijomis ir jų darbuotojais, buvo publikuotas pakvietimas bendradarbiauti LEVER projekte: *„Ieškomos aktyvios NVO/neformalios grupės retai apgyvendintose vietovėse, bendradarbiavimui kuriant ir pristatant naujus kultūrinius pasiūlymus“*. Pakvietimas buvo taip pat publikuotas visuose lenkiškuose naujienlaiškiuose, siunčiamuose iš portalo, Asociacijos puslapyje ir socialinėje “facebook” paskyroje. Tikslinėms grupėms, vietinėms ir rajonų institucijoms bei organizacijoms, pakvietimas buvo išsiųstas elektroniniu paštu.

Gavome penkis atsakymus iš susidomėjusių organizacijų/neformalių grupių iš pietų Lenkijos (kvietėme organizacijas/grupės iš artimiausių vaivadijų).

Jos visos turėjo konkrečių idėjų, ką norėtų nuveikti ir pasiekti, pasisakė turinčios žmonių, kurie bus įsitraukę į veiklas, vietinių rėmėjų paramą ir motyvaciją ilgalaikiam bendradarbiavimui. Po preliminarinių pokalbių telefonu/elektroniniu paštu, mes nusprendėme susitikti su dvejomis komandomis: Spichlerz vietinės veiklos asociacija iš Czernicos ir neformalia grupe iš Góra Ropczycka. Abi buvo pakviestos bendradarbiauti.

3. Kursai/grupiniai renginiai

Susitikimų metu, o vėliau elektroniniu paštu ir telefonu vykusių konsultacijų metu, buvo aptariami trumpalaikiai ir ilgalaikiai pilotinių komandų tikslai. Tokiu būdu buvo vystomos specialių mokymų programos.

Spichlerz komanda (pilotinė komanda 1) išreiškė poreikį kurti ir vystyti „Zameczek” („Pilies”) kultūros namų prekės ženklą (kadangi barono von Roth pilis yra geriausiai vietinių ir aplinkinių atpažįstamas elementas). Į prekės ženklas bus skirtas asociacijai, kultūros namams ir socialiniam kooperatyvui. Įgūdžių ir žinių šiai idėjai palaikyti buvo. Todėl FAIE parengti mokymai buvo orientuoti į galimų finansavimo šaltinių paiešką, gerą patirtį kuriant tinklus ir rinkodaros veiklas.

Mokymai vyko 2016 metų lapkritį ir truko 1 dieną. Jame, „Local brand building“ Bielsko-Bialoje pristatyme, formaliai dalyvavo ir „Spichlerz Asociacijos“ vadovas, kaip mūsų savanoris.

Antroji pilotinė komanda kaip pagrindinį poreikį iškėlė savo neformalios grupės oficialų įregistravimą. Buvo apsvaistytos dvi galimos formos: asociacija ir fondas. FAIE mokymai vyko internetinio seminaro forma ir jų metu buvo aptartos temos: teisiniai, formalūs ir praktiniai abiejų organizacijų formų valdymo aspektai; registracijos procedūros ir dokumentai; teisiniai ir administraciniai įsipareigojimai, taip pat šių dviejų formalizavimo formų privalumai ir minusai (galimybės ir trūkumai). Internetinis seminaras įvyko 2016 metų gruodį.

4. Rėmėjai

LEVER projekte bendradarbiaujama su visuomenės kultūros ir švietimo įstaigų darbuotojais arba savivaldybės kultūros departamentais, tai pat kitais asmenimis (politikais, vietinės prekybos organizacijomis, vietos žiniasklaida, turistinėmis organizacijomis, kitomis šios srities NVO ir t.t.).

Konkrečiau, pirmosios pilotinės komandos rėmėjai ir bendradarbiaujantys asmenys buvo: Gaszowice bendruomenė, meras ir vietos valdžios institucijos, vietinės mokyklos direktorius ir dauguma vietinių grupių, tokios kaip gaisrininkai ir skautai.

Antrajai pilotinei komandai: paremianti NVO (oficialiai įregistruota, taigi galinti priimti išorinį finansavimą savo veikloms), Sędziszów Małopolski vicemeras, vietinių kultūros namų direktorius, savivaldybės ir rėmėjų atstovai, kurie apmokėjo svarbių renginių išlaidas.

Vietiniai suinteresuoti asmenys labiausiai rūpinosi pilotinėmis komandomis. Lenkijos pilotinės komandos atliko puikų darbą, plačiai įtraukdamos vietines bendruomenes ir suinteresuotus asmenis.

Pagal poveikio vertinimo, atlikto 2018 metų kovo mėnesį, klausimynų duomenis: Didžioji respondentų dalis sutiko, kad projektas padidino menines ir kultūrinės bendruomenės galimybes ir kad suinteresuoti asmenys suteikė daugiau išteklių kultūriniam užsiėmimams nei anksčiau. Daugeliu atvejų projektų dėka vietinės savanoriškos kultūros asociacijos gavo daugiau paramos iš suinteresuotųjų asmenų nei anksčiau, ir suinteresuotosios šalys labiau tarpkultūriškai bendradarbiavo su kitais rėmėjais. Didžioji dalis respondentų tai pat sutiko, kad pilotinio darbo vykdymo metu į kultūrinės veiklas sėkmingai įsitraukė daugiau suinteresuotų asmenų.

Šiuos duomenis patvirtino ir poveikio vertinimo apklausos respondentai. Jų nuomone, (taip pat ir įtrauktų rėmėjų nuomone), projektas pagerino bendruomenės meno ir kultūrinės galimybes.

5. Svarbiausios veiklos – parama vietos komandoms

Paramą pilotinėms komandoms sudarė:

1. Šių organizacijų trumpalaikių ir ilgalaikių tikslų aptarimas, kuris leido nustatyti svarbiausius mokymų poreikius;
2. Specialiai pilotinėms komandoms parengti mokymai kultūros idėjoms skatinti.
3. Palengvinti patirties mainai pakviečiant bendradarbiauti dvi komandas, turinčias panašius ilgalaikius tikslus (vietinio prekės ženklo kūrimas savanoriškos kultūros srityje remiantis vietiniais ištekliais, pristatant naują kultūrinį pasiūlymą ir kultūros animacija, skirta vietinėms bendruomenėms).
4. Taip pat, neoficiali grupė su mokuomoju vizitu aplankė antrąją pilotinę komandą - „Spichlerz vietinės veiklos asociaciją“. Šio mokamojo vizito tikslas buvo dviejų pilotinių komandų susitikimas, pasidalinimas patirtimi organizuojant veiklą,

darbas retai apgyvendintose vietovėse ir patirties pasisėmimas iš Czernicos komandos, kuri sėkmingai organizuoja kultūrinius pasiūlymus vietinei bendruomenei. Mokomasis vizitas įvyko birželio 16 dieną, iš karto po Czernicos kaimo 700 metų sukakties: birželio 15 dieną suplanuotas istorinis piknikas ir bėgimas. Birželio 15 dieną ir FAIE, ir Góra Ropczycka komandos dalyvavo renginyje.

5. Abiejų komandų atstovai buvo pakviesti dalyvauti ketvirtajame partnerių susitikime, kuris įvyko 2017 metų lapkritį, Bielsko-Białoje. Susitikimo metu jie demonstravo savo darbus ir susitiko su projekto komanda. Czernicos pilotinės komandos atstovai dalyvavo susitikime.
6. Konsultaciniai susitikimai su pilotinių komandų atstovais jų patalpose, skirti svarbiausiems klausimams aptarti ir pagelbėti vykdant pilotinius darbus, baigiamuosius renginius, aptarti ateities planus (3-4 konsultaciniai apsilankymai vienai grupei);
7. Nedidelė finansinė parama, informacijos sklaidai ir reklamai, susijusiai su svarbiausiais ir baigiamaisiais renginiais, iš FAIE biudžeto;
8. Parama pilotinių komandų renginių reklamai socialinėse medijose ir FAIE tinkluose.
9. Abiejų pilotinių komandų atstovai buvo pakviesti dalyvauti Erasmus+ penkių dienų pilotiniuose mokymuose (iš kito projekto veiklą SPAR), kurie vyko spalio 2-7 dienomis Lousada, Portugalijoje. Juose dalyvavo keturi vadybininkai ir savanoriai. Kursai pavadinimu „Kultūrinės gairės, pilotiniai kursai vadybininkams ir savanoriams“ buvo skirti kultūrinių veiklų skatinimui retai apgyvendintose vietovėse. Tai buvo pridėtinė vertė mūsų pilotinėms komandoms (prisidedant prie galimo jų veiklų ateityje tapimo tarptautinėmis), taip pat ir jų darbo įvertinimo išraiška.

Konkrečiau:

Pirmoji pilotinė komanda taip pat buvo remiama:

- Sudarant ir vystant jų pilotinio darbo paraišką kofinansavimui, klasikinės muzikos koncerto ir dirbtuvių vaikams organizavimo parke. Paraiška buvo patvirtinta.
- FAIE taip pat rėmė informaciniais klausimais, dėl sutarčių su muzikantais ir renginio vedėjais sudarymo, finansinių dokumentų parengimo, projekto veiklų ataskaitų paramos teikėjams ir rėmėjams.

Antroji pilotinė komanda buvo remiama:

- Publikuojant straipsnį apie svarbiausią renginį visiems Lenkijos NVO portalams skirtame - ngo.pl;
- Užfiksuojant gerosios praktikos pavyzdį – apie jų kelią nuo neformalios grupės iki kultūros namus valdančios organizacijos, taip pat planuojančios ir organizuojančios renginius, įtraukiančius vietos bendruomenę. Serija atliktų interviu dar bus publikuojami.

6. Kaip pilotinės komandos pasiekė gavėjus

Pagal poveikio įvertinimo, atlikto 2018 m kovą, rezultatus, dauguma respondentų sutiko, kad pilotinių darbų vykdymo metu dideliu mastu buvo atrasti nauji būdai pasiekti vietinius gyventojus, įtraukti savanorius ir naujas bendruomenės grupes.

Dauguma respondentų taip pat sutiko, kad vykdant pilotinius darbus pavyko įtraukti vietos gyventojus ir savanoriškas asociacijas į renginių planavimą ir organizavimą bei kad buvo pasiektos naujos grupės ir publika, ne tik savivaldybėje. Tai patvirtino ir poveikio įvertinimo metu atliktų interviu rezultatai. Abu organizatoriai įvardino naujus jiems metodus pasiekti gavėjus:

Pirmoji pilotinė komanda: Plačios grupės (ne tik susijusios su kultūra) buvo pakviestos kartu organizuoti renginius, kiekvienas galėjo pateikti savo idėjas; vienintelis kriterijus buvo: kad tai būtų susiję su 700 metų Czernicos kaimo jubiliejumi (kuris buvo pagrindinė pilotinio darbo renginių tema). Sudarius komandas buvo rengiami reguliarūs darbo susitikimai, o tai sukūrė pasitikėjimą vieni kitais.

Antroji pilotinė komanda: Plati sklaida socialinėse medijose, ypač Facebook socialiniame tinkle (pasiekta 1500 vartotojų); sėkmingas regioninių medijų įtraukimas (ne tik vietos); taip pat organizatoriams buvo galima reklama Savivaldybės reklamų erdvėse autobusų stotelėse.

Visi interviu apklaustieji sutiko, kad projekto vykdymo metu padidėjo vietos gyventojų, kaip organizatorių arba kaip dalyvių, dalyvavimas meno ir kultūros veiklose.

Sėkmę lėmė:

- Gera komunikacija, laikas, skirtas pokalbiams. Pagarba skirtumams, kai buvo įtrauktos ir kiti “socio-ekonominių” grupių atstovai, ne tik asociacija (pirmoji pilotinė komanda).
- Pasiūlymas kažko naujo, kas prieš tai nebuvo galima vietos bendruomenėje; esamų elementų papildymas naujais (antroji pilotinė komanda).
- Tęstinės veiklos, renginių ciklai. Kas buvo “nauja ir keista” bendruomenei, – būti labiau žinomai ir atpažįstamai nei anksčiau (abiems komandoms).

7. Svarbiausi renginiai ir rezultatai

Svarbiausias renginys - pirmoji pilotinė komanda:

Pirmoji pilotinė komanda organizavo keletą renginių, susijusių su 700 metų Czernicos kaimo jubiliejumi - projekto metu vadinamu “7 amžiai, 7 norai”. Renginiuose, tarp kitų, buvo Istorinis Piknikas, bėgimas gatvėmis (suaugusims ir vaikams) ir teatro pasirodymai, paruošti remiantis vietos istorija (2017 m. liepos mėn.), o pabaigai - Savanorių dienos šventė 2017 metų gruodžio 9 dieną.

Liepos mėnesio renginys buvo svarbiausias 700 metų Czernicos kaimo jubiliejaus šventimo renginys, “Zameczek” kultūros namuose ir supančiame parke. Tai buvo puikus

renginys, kurio organizavime dalyvavo apie 10 įvairių bendradarbiaujančių grupių ir daugiau nei 50 savanorių. Paruoštoje programoje kiekvienas galėjo rasti ką nors įdomaus, o renginys buvo užbaigtas teatro pasirodymu "Czernicos istorijos", kuriam pjesė buvo parašyta remiantis vietos istorijos atradimais. Pagrindinis renginio organizatorius buvo Spichlerz Asociacija, kartu su Gaszowice bendruomene.

The Historical Street Run with picnic participants. Fot. Grzegorz Malcharczyk

Po renginio vietos medijose buvo publikuoti keletas straipsnių ir publikacijų, mininčių ir LEVER projektą. Renginyje dalyvavo ir FAIE komanda, ir mūsų dviejų pilotinių komandų atstovai, kurie atvyko į Czernica tiriamajam vizitui.

2017 metų gruodį įvyko galutinis renginys, užbaigiantis pilotinio darbo vykdymą. Renginys įvyko gruodžio 9 dieną ir buvo organizuotas Tarptautinės Savanorių dienos kontekste. Dalyvavo apie 50 žmonių, - savanoriai, jų šeimos, vietos suinteresuoti asmenys. Visų Spichlerz Asociacijos veiklų apžvalga buvo pateikta 2017 metais, padedant savanoriams. FAIE atstovai dalyvavo renginyje.

Spichlerz asociacijos prezidentė taip apibendrino pilotinius darbus:

"Buvo sustiprintas naujas modelis – organizacijos, kuriančios veiklas vietos bendruomenių naudai negali dirbti neapklaususios vietos bendruomenių apie jų poreikius ir lūkesčius; dirbama siekiant padidinti socialinę įtrauktį. Taip garantuojamas geras sprendimas: galimybė realizuoti savo idėjas saugiomis sąlygomis, su parama. Buvo

sukurta nauja savanorių bazė; savaniai tapo socialinių veiklų savo aplinkoje ambasadoriais. Suteikta viešųjų visuomeninių organizacijų, kultūros pasiūla pagerėjo; Savivaldybė visuomet remia – tačiau nekuria naujų idėjų.”

Paklausta apie renginių poveikį, ji sakė: „Istorinis Piknikas turėjo didžiausią poveikį, kadangi įtraukė daug rėmėjų ir partnerių bei įvairios auditorijos - apie 1000 žmonių iš viso. Kitos veiklos buvo taip pat labai vertingos, nes įtraukė mažas vietines grupes, kurios ir sudaro vietos bendruomenę”. Renginiai taip pat buvo laikomi sėkmingais, nes įtraukė vietos gyventojus ir savanoriškas asociacijas į planavimo ir organizavimo veiklas.

Antrosios pilotinės komandos svarbiausias renginys:

Antroji pilotinė komanda surengė klasikinės ir filmų muzikos koncertą mažame Góra Ropczycka kaime, pavadintą “BUCZY-NA poważnie”, kurio metu taip pat buvo organizuotos dirbtuvės su muzikantais ikimokyklinukams ir moksleiviams, o pabaigai - paroda ir susitikimas 2018 metų kovo 26 dieną.

Svarbiausias renginys, surengtas Įvairių Iniciatyvų Grupės – koncertas – įvyko sekmadienį, rugsėjo 3 dieną. Jis buvo sėkmingas, dalyvavo apie 300 žmonių. Deja, dėl stipraus lietaus visą savaitę ir renginio dieną, koncertas neįvyko parke, kaip buvo planuota, tačiau buvo perkeltas į vietos bažnyčios erdves. Buvo pakviesta jaunų muzikantų grupė – styginių kvartetą called “Lejdis Quartet”, kuri paruošė klasikinės ir filmų muzikos programą.

Koncertą vedė vienas iš televizijos konkursų laimėtojų, tai taip pat pritraukė daugiau auditorijos. Rėmėjų ir vietinės medijos parama buvo užtikrinta. Plakatuose buvo minimas ir LEVER projektas, pateikiamas jo logotipas. Projektą tęsė klasikinės muzikos pamokos/sesijos Góra Ropczycka mokyklos vaikams. Vienas iš renginio tikslų buvo populiarinti klasikinę muziką, planuojama, kad tokie renginiai Góra Ropczyckoje vyks reguliariai.

Tai buvo iššūkį keliantis projektas; kadangi gauta parama buvo nedidelė, reikėjo rėmėjų paramos. Komanda daug dirbo siekdama rėmėjų bendradarbiavimo ir renginių reklamavimo vietos medijose, ir sulaukė sėkmės.

Baigiamasis renginys buvo fotografijų, padarytų “BUCZY-NA poważnie” koncerto ir dirbtuvių vaikams metu, paroda. Ji buvo atidaryta 2017 metų rudenį, dalyvaujant rėmėjams ir kartu surengus komandų tinklo atstovų susitikimą. Išankstinė parodos peržiūra įvyko 2018 metų kovo 23 dieną Sędziszów Małopolski (Podkarpackie vaivadijoje).

Visi suinteresuotieji asmenys dalyvavo peržiūroje: organizatorių komanda, remiantys NVO atstovai, Sędziszów Małopolski vicemeras, vietos kultūros namų direktorius, savivaldybės atstovai, rėmėjai, taip FAIE comandos atstovai. Dalyvavo ir vietos žiniasklaidos atstovai. Buvo aptarti ateities planai organizuoti kitą koncertą 2018 metais, vietos bendruomenė pakviesta bendradarbiauti.

Workshops for the school kids, Góra Ropczycka, October 2017. Fot. Paweł Wołos

Įvairių Iniciatyvų grupės vadovė apibendrina: „Komanda įvykdė užsibrėžtus planus. Daugybė žmonių patyrė kai ką visiškai naujo, kaimas pagyvėjo. Buvo sustiprinti ryšiai tarp vietos suinteresuotų asmenų. Būtų lengviau rasti partnerių/rėmėjų kitą kartą. Baigiamąjį renginį dėka atsirado susitikimų erdvė. Galiausiai, blogo oras renginio metu dėka įsitikinta, jog būtina įrengti dengtą sceną parke, tam organizacija ruošiasi.“

Paklausta apie renginių poveikį, ji atsakė: *„Abu pagrindiniai renginiai - koncertas ir dirbtuvės vaikams, buvo nuostabūs ir svarbūs vietos bendruomenei.“* Renginiai buvo sėkmingi įtraukiant vietos gyventojus ir savanoriškas asociacijas planuojant ir organizuojant.

8. Pridėtinės vertės laipsnis

Galimos pridėtinės vertės gyventojų dalyvavimui, bendruomeniškumui ir vietos tapatybei laipsniui įvertinti buvo vykdomas poveikio įvertinimas 2018 metų kovą, klausimynų ir interviu forma.

Dideliu mastu respondentai sutiko, kad pilotinis darbas padėjo didinti gyventojų dalyvavimą kultūrinėse veiklose, taip pat kad įprastai nebendradarbiaujantys ėmė bendradarbiauti organizuojant tarpkultūrines veiklas ir kad pilotinis darbas padėjo didinti interesą būti kultūros savanoriais.

Kalbant apie įtaką vietos tapatybei, dideliu mastu respondentai sutiko, kad pilotiniu darbu buvo skatinamos bendros vertybės ar tradicijos bendruomenėje tarp vietos gyventojų, bendruomenėje vietos tapatybė buvo sustiprinta ir kad daugiau gyventojų tapo susiję su savo bendruomene.

Interviu gauti rezultatai buvo panašūs. Respondentai minėjo, kad padėjusieji organizuoti renginius labiau integravosi, žmonės mokėsi vieni iš kitų, rinkosi draugėn kitokiomis nei įprasta progomis (kaip mokykla ar darbas), veikė kartu. Žmonės buvo labiau įtraukti, dirbo visus metus ir išliko aktyvūs, ypač savanoriai.

Paklausus, ar projektu buvo skatinamos vietos istorijos ir vertybių išvalgos bendruomenėje tarp vietos gyventojų, pirmosios pilotinės komandos atstovė atsakė: *“Taip, tai buvo svarbiausia sąlyga sėkmei pasiekti. Visos veiklos buvo susijusios su vietos istorija, naudojant įvairias formas: parodas, publikacijas ir teatro pasirodymus... - taigi kiekvienas galėjo įsitraukti pagal galimybes.”*

Antrajai pilotinei komandai, pirmąkart organizavusiai kultūrinius renginius, komplikuojantis veiksnys buvo... oras. Kaip minėjo Įvairių Inicjatyvų grupės atstovė, *„Istorija nebuvo itin atkurta dėl besikeičiančios renginio vietos, iš parko į bažnyčios erdves. Jei, kaip planuota, renginys būtų vykęs parke, būtų labiau atskleistos sąsajos su istorija. Vietos/kaimo/vietinių kilmingųjų istorija buvo paruošta renginio vedančiojo ir ketinta ją papasakoti renginio metu. Dėl siaubingo oro perkėlus koncertą į bažnyčią to atsisakyta.”*

Organizatorių komanda ketina susisiekti su vietos kilmingųjų palikuonimis, kurie yra parašę knygų apie šeimos istoriją. Interviu davusieji taip pat sutiko, kad bendrai vietos tapatybė buvo sustiprinta organizuojant pilotinius darbus.

9. Pasekmės/pokyčių mastas/vietovės atgaivinimas

Remiantis poveikio įvertinimo klausimynų, užpildytų 2018 metų kovą, duomenimis:

Atsakymai apie vietovės atgaivinimą buvo apylygiai, - tų, kurie į klausimą apie pilotinių darbų įtaką vietovės atgaivinimui atsakė “(labai) dideliu mastu” ir tų, kurie atsakė “(labai) mažu mastu”. Daugelis pasirinko ir atsakymą “nežinau”.

Paprašyti trumpai įvertinti projekto pasekmes atgaivinant vietoves, respondentai minėjo, kad kai iškeliamas klausimas, įtaka atgaivinimui yra didelė. Vietos bendruomenė sužino apie įdomius jų gyvenamosios vietos aspektus, jie sudominami ir įtraukiami. Įtraukimo lygis, ir atsakomybė už “savo mažą gimtinę” padidėja. Projektų dėka vietos situacija pasikeitė į gerą, sustiprėjo vietos bendruomenės, reikia ir daugiau tokių veiklų.

Paklausus, ar gyventojai ir rėmėjai labiau susidomėjo darbu savo bendruomenei, kultūros srityje, pirmosios pilotinės komandos vadovė atsakė: *“Taip. Daugelis susidomėjo. Atsirado naujas fenomenas: žmonėms, kurie nesidomėjo ekonominiais klausimais, nes dirba kitur, tačiau ieško prasmingų laiko praleidimo galimybių, interesų realizavimo, projekto vykdymo metu galėjo šiuos poreikius patenkinti. Savo ir artimųjų”.*

Antrosios pilotinės komandos vadovė pridūrė: „visuomet bus grupių, kurios kultūrinių paskatų bus vedamos į miestus. Vis dėlto - yra ir grupė žmonių, kurie “niekad neišvyksta”, jiems tai jau įvairovė.”

Paklausus, ar pilotinis darbas motyvavo dalį gyventojų likti vietovėse (vietoje emigravimo į didesnius miestus), atsakymai buvo susiję su dviejų kaimų, kuriuose vykdytas pilotinis darbas, specifika.

Spichlerz asociacijos vadovė atsakė: “Iš dalies taip; vis tik migracija nėra Czernicos kaimo problema. Projektu greičiau buvo padrąsinti tie, kurie ieško ‘vietos gyventi’ Czernicoje”. Įvairių Iniciatyvų komandos lyderio nuomone “Žmonės išvyksta dažniausiai dėl ekonominių paskatų. Góra Ropczycka yra tik 30 km nutolusi nuo Rzeszów (didesnio vaivadijos miesto), taiga nėra problemos susisiekti, nėra poreikio išvykti.”

Apklausti rėmėjai pridėjo: “Maža vietovė niekad nelaimės prieš didelį miestą”; “Kultūrinio aspekto nepakanka. Turi būti kas nors daugiau” ir “Greičiausiai taip, vis dėlto – vieno renginio nepakanka paskatinti likti. Vietovėje turi vykti daugiau.”

Visi apklaustieji sutiko, kad projektu buvo pritraukta daugiau lankytojų ir turistų. Apie Czernicos kaimą: *“Taip. Kultūrinio turizmo pasiūla padidėjo – tai taip pat buvo projekto tikslas. Dabar, pvz., vis dar pastebime naujų klientų kavinėje (atidarytoje socialinės įmonės) savaitgaliais.”*; *“Taip. Czernicos kaimas matomas medijose. Mes ketiname kurti ir stiprinti šį įvaizdį.”*

Apie Góra Ropczycka kaimą: “Taip. Dar daugiau, kadangi kaimas yra netoli greitkelio, nesunku čia atvykti”; “Taip. Buvo daug žmonių iš kitur, dalyvavusių renginyje. Tai buvo žinoma apylinkėse, regione”.

10. Baigiamosios pastabos:

Pilotinė komanda turi pastebėjimų apie esamą situaciją/potencialą/privalumus ir ateities planus.

Spichlerz asociacija baigia kultūros namų - von Roth šeimos pilies renovaciją. Jiems reikalinga išorinė parama renovacijai. Nepaisant to, jie rengia daug reguliarių ir naujų socialinių ir meninių veiklų, plečia tinkles. Neseniai vienas iš pastatų prie Zameczek (pilies) buvo apgyvendintas astronomijos mėgėjų, kuriančių čia Astro-laboratoriją. Komanda taip pat buvo įkvėpta ieškoti tarptautinio bendradarbiavimo. Tolimesnis „Zamaczek“ ženklo vystymas ir pasiūlos turizmui kūrimas yra jų svarbiausi ketinimai.

Asociacija turi didžiulį potencialą vystyti dėl augančių išitraukusių žmonių grupių (įskaitant savanorius), augančio atpažinomumo ir pagarbos vietos bendruomenei, gerų ryšių su vietos valdžios atstovais ir nuolatinio naujų erdvių kūrimo visiems susidomėjusiems prisijungti prie jų veiklos.

Theatre play based on local history. Fot. Rafał Dadak

Įvairių Iniciatyvų grupė planuoja renginį – klasikinės muzikos koncertus parke, paversti reguliarium, tai buvo pranešta jau baigiamojo renginio metu, kai vietos bendruomenė buvo pakviesta bendradarbiauti. Taip pat jie planuoja pritaikyti rūšį po miestu, kur vyko baigiamasis renginys, kūrybinėms erdvėms meno ir susitikimų tikslais. Tam jie gavo Tarybos leidimą.

Iššūkis yra tai, jog grupių nariai dirba kai kuriuose kituose miestuose ir tik savo laiką po darbo gali skirti šiems tikslams. Potencialiai vietos gyventojai drąsinami prisijungti prie grupės veiklų ruošiantis kitiems renginiams, formalizacijai (asociacijos ar fondo įsteigimui), su galimybe gauti paramą ir išorinį finansavimą, vietos valdžios atstovų ir suinteresuotų asmenų paramą.

Galimi patobulinimai

Kalbant apie galimus patobulimus, pagal dviejų metų bendradarbiavimo patirtį, pilotinių darbų poveikį padidinti padėtų didesnis vietos žiniasklaidos įtraukimas (ne tik vietinės). Geresnė informacijos sklaida ir reklama, pasiekianti galbūt ir visą Lenkiją, būtų svarbi, kad pilotinių komandų veiklos būtų labiau matomos.

Vienas iš didžiausių iššūkių bendradarbiaujant yra Lenkijos nevyriausybinių organizacijų raida: daugelis NVO veiklose dalyvaujančių nedirba jose, tačiau savanoriauja. Taigi jie turi dirbti ir kažkur kitur, o tai apriboja jų galimybes skirti laiką projektams NVO. Padeda motyvacija ir realus šių aktyvių žmonių įtraukimas, pagalba jiems realizuoti savo interesus dirbant vietos bendruomenių naudai.

Workshops for the school kids, Góra Ropczycka, October 2017. Fot. Paweł Wołoś

Teigiami aspektai

Daug teigiamų aspektų galima paminėti apibendrinant dvejus metus trukusį bendradarbiavimą tarp FAIE ir dviejų pilotinių komandų. Keletas jų:

- Naujų patrauklių meno ir kultūros pasiūlymų išvystymas, įtraukiant vietos gyventojus ir remiant vietos suinteresuotiems asmenims, kurie gali būti patrauklūs ir turistams; sukurti renginiai turi potencialą tapti reguliariais.
- Pagerinti valdymo ir organizaciniai įgūdžiai, planavimo, organizavimo, įvykdymo srityse, remiantis vietos „turtais“ (istorija, tradicijomis, kraštovaizdžio verte).
- Bendradarbiavimo tinklų išplėtimas, įskaitant svarbius suinteresuotus asmenis.
- Pirmųjų žingsnių tarptautinio bendradarbiavimo link žengimas.
- Atpažįstamumo didinimas vietos ir regiono bendruomenėse.
- Viešumo didinimas, vietos žiniasklaidos pritraukimas;

Galiausiai, iš FAIE, kaip nacionalinio koordinatoriaus perspektyvos: bendradarbiavimas buvo lyg ir socialinis eksperimentas FAIE komandai, nes niekada nebuvo tekę dirbti taip ilgai trunkančiame bendradarbiavimo projekte, vykdyti pritaikytus mokymus ir teikti paramą trečiojo sektoriaus žmonėms. Toks bendradarbiavimas pasirodė esąs sėkmingas ir prasmingas. Laikas, skirtas mokymuisi vieniems iš kitų, ryšių kūrimui ir vystymui, atveria naujus kelius bendradarbiavimui ir raidai – ir FAIE, ir bendradarbiaujančioms organizacijoms.

Pabaigai, FAIE komanda buvo patenkinta bendradarbiavimu su pilotinėmis komandomis ir jo rezultatais. Tai buvo labai įdomus ir įkvepiantis būdas dirbti.

Suomijos pilotinis darbas

Tomas Järvinen, generalinis vadovas, Suomijos Švedijos jaunimo asociacija

Suomija yra trečia rečiausiai apgyvendinta Europos sąjungos valstybė, kur 1 km² tenka tik 18 gyventojų. Maždaug 85% visų suomių gyvena miesteliuose ir miestuose, dėl to gyventojų pasiskirstymas yra labai netolygus: gyventojai yra susitelkę mažoje pietvakarių pakrantės lygumoje. Kiti Suomijos regionai turi daug panašumų: maža gyventojų populiacija, atšiaurus klimatas ir ilgi atstumai. Šią Europos dalį tai pat veikia globalizacija, energijos tiekimas, klimato kaita ir demografiniai pokyčiai. LEVER projekto metu, padedant kultūrinei savanorystei, mes siekiame rasti būdų atgaivinti šias vietas.

Pilotinio darbo įžanga

LEVER projekto vykdymo metu, kartu su pilotinių komandų atstovais, „Suomijos Švedijos jaunimo asociacija“ (toliau – FSU) organizavo, koordinavo ir įvykdė pilotinį darbą. Retai apgyvendintose Suomijos vietovėse buvo suformuotos dvi pilotinės komandos. Pirmą komandą „UF Kamraterna“ (liet. „Jaunimo asociacijos draugai“), Kalkstrand, antroji – „Smedsby uf“ (liet. „Smedsby jaunimo asociacija“) Smedsby.

Kalkstrand yra kaimas Sibbo, Nyland vietovėje. Sibbo savivaldybė yra santykinai didelė kaimų savivaldybė. Savivaldybėje yra daug nevyriausybinų organizacijų, tačiau atstumai yra dideli net tik geografiškai, bet ir sociologiškai ir asociacijos linkusios laikytis savarankiškai. Mūsų dirbtuvių metu gimęs projektas - „Tour de Sibbo“, dviračių sporto renginys buvo skirtas visai bendruomenei.

Smedsby yra kaimas Korsholm, Ostrobothnia. Kaip ir Sibbo, Korsholm yra santykinai didelė kaimų savivaldybė, kurioje yra daug nevyriausybinų organizacijų. NVO čia yra ganėtinai aktyvios, tačiau jos labiau linkusios orientuotis į jas dominančias sritis ir mažai bendradarbiauja. Mūsų dirbtuvių metu buvo surengtas teatro pasirodymas, naudojant naujus metodus.

1. Vietos renginiai

„UF Kamraterna“ idėja buvo suorganizuoti įtraukiantį dviračių sporto renginį, kuriame galėtų dalyvauti visa bendruomenė. Renginio dalyviai turėjo dviračiais važiuoti pro įvairius asociacijos pastatus esančius savivaldybėje, kurių iš viso 13. Asociacijos pastatuose visą dieną vyko „Open House“ renginys, buvo vaišinama arba parduodamas maistas ir supažindinama su vystoma veikla.

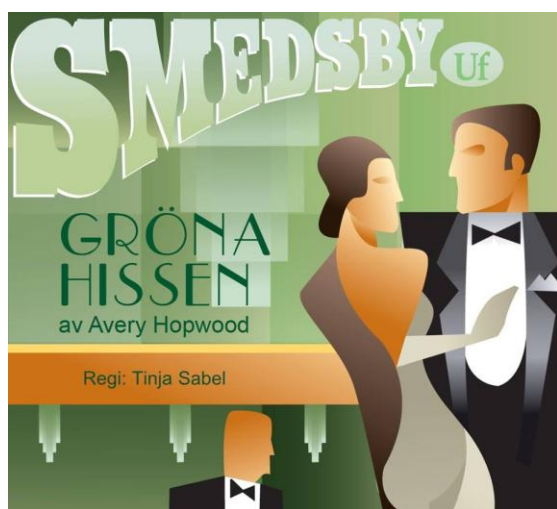
Taigi iš esmės ketinta per vieną dieną aktyvuoti visus savivaldybės kultūros savanorius ir pasikeisti idėjomis, susipažįstant su kitų asociacijų veiklomis ir erdvėmis. Numatyta,

kad organizatoriai toliau vystys projektą, ir kad renginys vyks kas metus, galbūt su išsamesnėmis programomis sustojimo vietose. Pilotinis darbas buvo sėkmingas: renginyje dalyvavo 129 žmonės iš 17 asociacijų ir visi 13 asociacijų pastatų atvėrė duris.

Poster for Tour de Sibbo by UF Kamraterna

Kurį laiką „Smedsby UF“ teatro renginys buvo viena didžiausių asociacijos investicijų. Nuo 1996 metų žiemos, per sezoną buvo parengiamas vienas pasirodymas, kuris buvo populiarus tarp aktorių, projektą organizuojančių darbuotojų ir žiūrovų. Tačiau tai buvo labiau vietinis renginys, kuriame dažniausiai dalyvavo tie patys žmonės. Šį kartą buvo įtraukti žmonės, kurie paprastai nedalyvavo, tai pat buvo pasiūlyta dalyvauti ir kitoms netoliese esančioms draugijoms. Taigi „Smedsby uf“ pilotinė komanda nusprendė vykdyti renginį Gröna Hissen, tikėdamiesi, dalyvaus ir atvirai kviečiami vietinės bendruomenės nariai, o vėliau spektaklį, turintį daug sąsajų su vietove, bus galima rodyti skirtingose regiono vietose.

Poster for the theatre play "Gröna Hissen" by Smedsby UF

Taigi buvo ketinama suaktyvinti kuo daugiau savivaldybės kultūros savanorių, kartu susipažįstant su kitomis asociacijomis ir draugijomis. Trumppai tariant, suburti žmones ir atkreipti dėmesį į svarbias bendruomenei temas, taip pat ten gyvenantiems aktoriams, kultūros savanoriams ir žiūrovams. Pilotinis darbas buvo sėkmingas: sudalyvavo daugiau nei 100 kultūros savanorių, parodyta 19 spektaklių 6 skirtinguose vietovėse.

2. Pradinis planavimas, komandų tinklo suformavimas

FSU pradėjo susisiekdama su keturiomis rajoninėmis organizacijomis 2016 metais. Jų atstovai buvo suinteresuoti dirbti kartu ir aptarti bendrą strategiją, kuri būtų naudinga jaunimo asociacijos judėjimui ir kultūros savanoriavimui kaimo vietovėse. Dirbtuvės – mokymai vyko 2017 sausio 28 dieną, Tampere „Hotel Scandic“. Jose dalyvavo 31 dalyvis iš keturių rajoninių organizacijų.

Theatre Boulage and Raseborg Summer Theatre

Po to buvo surengtas idėjų inkubatorius, pirmasis – 2017 metais vasario 6 dieną „UF Kamraterna“ asociacijos pastate, Sipoo. Dirbtuvėse iš viso sudalyvo apie 20 žmonių iš 8 asociacijų: Hembygdens vänner i Mårtensby (HViM), Uf Fyrbåken, Hindsby Allmogeförening (HAF), Gumbostrand-Vesterskogen hf, Norra Sibbo Ungdomsförening (NSU), Hembygdens Vänner i Paipis (HViP), Östersundom scouter (ÖS), Södra Sibbo Ungdomsförening (SSU) ir Sibbo Ungdomsförbund (SUF).

Antrasis idėjų inkubatorius buvo surengtas po mėnesio – 2017 metų kovo 11 dieną, „Smedsby uf“. Dirbtuvėse dalyvavo aštuoni žmonės iš „Smedsby uf“.

Kaip dirbtuvių rezultatas buvo suformuotos dvi pilotinės komandos.

3. Svarbiausios veiklos ir būdai pasiekti gavėjus

FSU, turėdami didelę patirtį, surengė dalyviams dirbtuves pavadinimu „Idėjų Inkubatorius“. Kaip atskleidžia pavadinimas, svarbiausias „Idėjų Inkubatoriaus“ tikslas yra idėjų išbaigimas kūrybingomis diskusijomis, kad idėjos kiltų ir būtų toliau vystomos. Pastebėta, jog 20-30 žmonių yra tinkamiausias skaičius siekiant sukurti laisvos diskusijos atmosferą.

Idea hatchery at a FSU meeting

Kadangi FSU veikia kaip centrinė jaunimo asociacijos judėjimo organizacija, jos veiklai puikiai tinka derinti kursų paketus su vizitais, kuriuos organizacija vis tiek turėtų reguliariai atlikti. Gali būti sudėtinga vienu metu mobilizuoti kultūros savanorius iš daugybės asociacijų, todėl visada palankiau bandyti sujungti skirtingas temas vieno renginio metu.

Kaip minėta, buvo surengti du idėjų inkubatoriai, vienas Sibbo ir vienas Smedsby. Trečias buvo pasiūlytas susitikimo, vykusio 2017.09.09, kelte, plaukiančiame tarp Helsinkio ir Stokholmo, metu, tačiau kiek mums žinoma, kol kas neįvyko. Pagrindiniai idėjų inkubatorių tikslai buvo parengti bendruomenės strategiją, aptarti į problemą nukreiptą turinį, iššūkius, taip pat grupių paskirstymą.

4. Rėmėjai

Pilotinio darbo vykdymo metu abi pilotinės komandos atrado, kad tam tikru lygmeniu labai svarbus savivaldybių dalyvavimas. FSU užmezgė pirminį kontaktą, bet gana greitai pilotinių darbų komandos perėmė atsakomybę toliau palaikyti ryšius. Abi komandos

visiškai savarankiškai palaikė kontaktą su suinteresuotais asmenimis, tokiais kaip bendradarbiaujančių šalia esančių asociacijų atstovai.

5. Svarbiausi renginiai ir rezultatai

Baigiamasis renginys įvyko 2018.01.27-28, Tammerfors, dalyvaujant 47 dalyviams. Renginį forma buvo diskusijos ir keletas seminarų. Dalyvavo pilotinės komandos, taip pat kitos asociacijos, suinteresuoti asmenys ir dar keletas žmonių.

Renginio tikslas buvo atskleisti ir aptarti, taip pat toliau vystyti kultūrinių užsiemimų galimybes asociacijose, sukurti naujus metodus ir suplanuoti veiklas. Pagrindiniai uždaviniai buvo suburti žmones iš skirtingų sričių, aptarti bendradarbiavimą su interesusotais asmenimis, kultūrinį savonoriavimą ir retai apgyvendintų vietovių atgaivinimo galimybes. Pagrindinė bendra susitikimo idėja buvo, jog savanoriška kultūra gali pakeisti mažas kaimiškas vietas, tačiau reikia kiek įmanoma daugiau dalyvaujančių šiose veiklose.

Asociacijos, kurios dalyvavo, pateikė trumpą idėjų ir minčių, kurias reikia tobulinti, aprašymą. Mes taip pat paprašėme jų atsiųsti mums savo mintis apie tai, kaip FSU, kaip centrinė organizacija, galėtų jiems geriau padėti. Tokiu būdu mes galėsime geriau pasiruošti veiksmams, kurie tikrai atitiktų jų poreikius.

Nature bridging with FSU

Be to, vyko diskusijos apie LEVER projektą visų apsilankymų pas savo asociacijos narius metu. Per 2017 metus iš viso įvyko 17 apsilankymų.

Vietiniams suinteruotiems asmenims mes taip pat buvo papasakota apie projektą, tačiau kol kas patirtis rodo, kad jie dvejoja. Mes nežinome, ar taip yra dėl organizacijoms

kylančių pavojų jei informacija būtų pskleista ir sukeltų reakciją, tačiau, kaip mums atrodo, jie tiesiog nesureagavo. Išskyrus mandagų „ačiū“.

6. Pasekmės

Bendras šio pilotinio darbo tikslas buvo suaktyvinti kaimo gyventojus, asociacijas, kad jie imtusi iniciatyvos vystant gyvenimą savo pačių vietovėse. Tikslas buvo vystyti kaimo vietovių funkcionalumą ir patrauklumą, gyvenimui ir darbui. Mūsų projektas skatina ir drąsina bendradarbiavimą tarp žmonių ir organizacijų.

Poster for the Teatre Festival in Pargas 2018

Pilotinių darbų renginiai suaktyvino regionus ir gyventojus siekti bendrų tikslų, sukūrė ryšius tarp asociacijų ir įgalino sinergiją tarp regioninių tikslų ir strategijų. Retai apgyvendintoms vietovėms dabartiniame vystymosi etape nereikia daug, dabartinė situacija gali būti pakeista pasiūlant įdomias laisvalaikio praleidimo veiklas, kurios ne tik pritrauktų, bet ir išlaikytų žmonės savo bendruomenėse.

Visi interviu respondentai vieningai sutarė, kad šis projektas padėjo pritraukti daugiau lankytojų ir turistų į bendruomenes.

Lietuvos pilotinis darbas

Vilma Dečkutė Žukauskienė,
Atsakingoji sekretorė, Lietuvos pilių ir dvarų asociacija

Pastaruoju metu Lietuvoje, kaip ir kitur Europoje, daugėja retai apgyvendintų vietovių dėl gyventojų migracijos į didžiuosius miestus. Vietos gyventojų situacija tampa problemiškesnė. Tuo tarpu kai didžiuosiuose miestuose kultūrinis gyvenimas klesti ir žmonės turi didžiulį patirčių bei būdų mokytis pasirinkimą, vietinės retai apgyvendintų vietovių bendruomenės patiria didėjančią socialinę ir kultūrinę atskirtį. Dėl nuolatinės migracijos ir didėjančios gyventojų koncentracijos didžiuosiuose miestuose žmonės retai apgyvendintose vietovėse lieka mažose bendruomenėse ir turi daug mažesnes įtraukties, kultūrinės, saviraiškos ir savirealizacijos galimybes, mažesnes galimybes rinktis, o taip pat prastesnes ekonomines sąlygas.

LEVER projekto vykdymo metu, pasitelkiant kultūrinę savanorystę, kuriami nauji būdai atgaivinti vietoves.

Lietuvos pilių ir dvarų asociacijos įgyvendinant LEVER projektą atlikto pilotinio darbo pristatymą sudaro šios dalys:

Įžanga, Pradinis planavimas, Vietos renginiai, Rėmėjai, Svarbiausios veiklos ir būdai pasiekti gavėjus, Svarbiausi renginiai ir rezultatai, Pridėtinė vertė, Pasekmės.

Pristatyme siekiama atskleisti sėkmingų tarpkultūrinių veiklų retai apgyvendintose vietovėse galimybes.

Įžanga

LEVER projekto įgyvendinimo metu Lietuvos pilių ir dvarų asociacija organizavo, koordinavo ir įvykdė pilotinį darbą dalyvaujant Asociacijos nariams – pilotinio darbo komandoms. Buvo sudarytos keturios pilotinės komandos pasirinktose mažai apgyvendintose Lietuvos vietovėse. Pilotinių komandų, Dvarų komandų nariai – entuziastai, paveldo puoselėtojai, privatūs asmenys ir nevyriausybinės organizacijos. Lietuvos istorijoje būta periodo, kai kultūros paveldo objektai buvo ilgą laiką apleisti.

Pastaruoju metu daugelis jų atgimsta ir vėl tampa kultūrinio gyvenimo židiniais vietovėse, kokiais buvo kadaise.

Akmenos dvaro atkūrimo procesas vis dar vyksta, restauracijos darbai prasidėjo Lietuvai atgavus Nepriklausomybę. Olandišku stiliumi pastatytas akmeninis Akmenos vėjo malūnas jau restauruotas. Akmenos dvaro pilotinio darbo komanda dalyvavo projekto veiklose organizuodama dirbtuves vietos bendruomenės nariams.

Paliesiaus dvaro ansamblis restauruotas ir pritaikytas siekiant ne tik išsaugoti paveldą, bet ir sukurti vietą, tapsiančią įvairių renginių bei veiklų centru. Dvaro komanda siekė įtraukti vietinės bendruomenės narius, taip pat suteikė galimybes vietos gyventojams pasirodyti, atskleisti senas muzikines, specifines vietovei, tradicijas.

Žeimių dvare veikia vietos nevyriausybinės organizacijos, kaip komanda, dirbanti su šiuolaikinio meno veiklomis. Jie pavertė dvarą vieta, kurioje vyksta kultūriniai renginiai, kur į dalyvavimą veiklose aktyviai įtraukiama ir vietos bendruomenė.

Liubavo dvaras yra Liubavo kaime, Vilniaus rajone. Bendraudarbiaudama su vietos mokykla dvaro komanda stengėsi į kultūrinės meninės veiklas įtraukti vietos bendruomenę.

Visos pilotinės komandos siekė kuo labiau įtraukti vietos bendruomenių narius į veiklas, suteikti kokybiškas kultūros galimybes jų gyvenamoje vietovėje, parodyti, kad aktyvus kultūrinis gyvenimas ir prasmingi užsiėmimai galimi ne tik didžiuosiuose miestuose, tuo pačiu užsimenant apie galimybes ateityje atgaivinti ištuštėjusias vietas įvairiais aspektais.

1. Pradinis planavimas: komandų tinklo suformavimas

Pradiniame komandų suformavimo etape buvo atrinkti dvarai, esantys rečiau apgyvendintose vietovėse. Įvertinus dvarų galimybes, vietovių ir kitas aplinkybes, kultūros ir meno poreikius bei galimybes sudaryti pilotines komandas, buvo atrinkti keturi dvarai.

Vizitų į dvarus metu buvo organizuojamos pilotinės dirbtuvės komandų nariams siekiant atskleisti LEVER projekto idėją ir viziją, nustatyti pilotinio darbo tikslus, atskleisti kultūrinio savanoriavimo galimybes dvaruose.

Pradiniame etape buvo svarbu atlikti vietos poreikių analizę, nustatyti tikslines grupes, įvertinti vietos turtus – istoriją, vietos geruosius aspektus, turistinę vertę ir kt. Taip pat svarbu buvo atrasti ir suplanuoti geriausius būdus vietos gyventojams sudominti, įtraukti į veiklas.

Visą pilotinio darbo laikotarpį buvo svarbu užtikrinti komunikaciją su pilotinių komandų nariais ir kartu koordinuoti jų veiklas. Suplanuotos veiklos turėjo būti vertingos gyventojams, skatinti jų įtrauktį, bendruomeniškumą ir didinti vietos tapatybės jausmą. Taip pat buvo svarbu numatyti galimybę veikloms išaugti į ateities nuolatinius kultūrinius veiksnius.

2. Vietos renginiai

Akmenos dvaro pilotinė komanda organizavo vietos bendruomenę suburiančių, edukacinių, vienijimąsi skatinančių renginių ciklą “sviesto” tema, su keramikos dirbtuvėmis ir kitomis veiklomis, įtraukiant ir vaikus, ir suaugusius.

Ceramic workshops for children at Akmena manor

Paliesiaus dvaro komanda organizavo renginių ciklą, skirtą skatinti senovinių lietuviškų muzikos instrumentų žinomumą ir puoselėjimą. Vietos bendruomenės nariai, mokyklų vaikai ir kiti susirinko pamatyti, išgirsti ir sužinoti apie cimbolus – specifinį ypač tai Lietuvos vietovei instrumentą, kuriuo renginyje grojo vietos muzikantai. Senų tradicijų saugojimas ir puoselėjimas vietovėje padeda suburti bendruomenę ir skatina vietos identiškumą.

Preparing the Cimolininku concert at Paliesius manor

Žeimių dvaro komanda organizavo menines dirbtuves, susijusias su jų įsteigta menininkų rezidencijų programa. Modernus menas kuriamas dvaro erdvėse įvairiausių asmenybių, menininkų, atvykstančių iš įvairiausių vietų, bendraujančių ir dirbančių kartu. Vietos bendruomenės nariai buvo pakviesti dalyvauti, įtraukti į menines veiklas, žmonės čia vienija kūryba.

Art workshops at Žeimiai manor

Liubavo dvaro pilotinė komanda bendradarbiavo su vietos pagrindinio ugdymo mokykla ir Vilniaus Vienožinskio meno mokyklos mokytojais bei mokiniais. Buvo sukurta nauja originali edukacinė programa – antropomorfinių žvakių liejimas. Tai buvo nauja patirtis vietiniams vaikams, o vėliau jie galėjo didžiuotis savo rezultatais, eksponuotais baigiamajame kultūriniame Liubavo dvaro renginyje.

Antropomorphic candle molding at Liubavas manor

Šio renginio programą sudarė įvairios veiklos: eksponuotos kelios meno parodos, organizuotos įvairios meninės dirbtuvės ir pramoginė programa vietos gyventojams bei kitiems renginio svečiams, tarp jų ir Asociacijos dvarų atstovams. Veiklų partneriai ir rėmėjai liko suinteresuoti panašių užsiėmimų ir renginių organizavimui Liubavo dvare ir ateityje.

3. Rėmėjai

Pilotinio darbo vykdymo metu labia svarbus buvo bendradarbiavimas su pagrindinio ir meno krypties ugdymo įstaigomis, mokyklomis. Akmenos dvaro komanda bendradarbiavo su Viešintų pagrindine mokykla – daugiafunkciniu centru, Liubavo dvaro komanda – su Vilniaus Justino Vienožinskio dailės mokykla ir su Ažulaukės pradinio ugdymo skyriaus mokytoja.

LEVER projektas ir jo veiklos buvo pristatyti ir aptarti su Latvijos pilių, rūmų ir dvarų asociacijos atstovais vizitų ir susitikimų metu, buvo aptartas galimas bendradarbiavimas. Šis projektas galėtų būtų reikšmingas suinteresuotiems paveldo išsaugojimu ir puoselėjimu, vietiniam verslui, dirbantiems turizmo srityje.

4. Svarbiausios veiklos ir būdai pasiekti gavėjus

Projekto metu vykdytos veiklos buvo organizuojamos kaip meninės dirbtuvės (keramikos, liejimo, tapybos ant šilko ir kt.), koncertų ir pasirodymų. Susitikimų dvaruose kaip vietos kultūriniuose centruose forma, subdominant ir įtraukiant ir vietines bendruomenes, ir svečius.

Antropomorfinės žvakės Liubavos manore

Viena iš svarbių pilotinio darbo uždavinių buvo pasiekti tikslines grupes. Gyventojams pritraukti buvo naudojami įvairūs būdai, naudotos ne tik įprastos komunikacijos formos, – laiškai, telefono skambučiai, tačiau ir asmeninis kreipimasis, kuris gali būti labai svarbus mažose bendruomenėse.

5. Svarbiausi renginiai ir rezultatai

Baigiamasi renginys Liubavo dvare įvyko 2019 m. lapkričio 19 dieną. Buvo paruošta kultūrinė edukacinė programa, įvairios dirbtuvės, dvi meno parodos, pasirodymas.

Renginyje dalyvavo ir kitos pilotinės komandos iš kitų dvarų, paveldo puoselėtojai kartu su vietos bendruomenės nariais, kitais suinteresuotais asmenimis.

Guided tour at Liubavas Manor by Gintaras Karosas, sculptor and founder of Europe Park and Liubavas Manor Museum

Projekto vykdymo metu taip pat buvo siekiama atskleisti ir aptarti tolimesnį kultūrinių veiklų dvaruose organizavimą, kuris galėtų prisidėti prie aplinkos pokyčių, naujus metodus ir veiklas, išvystytas dvarų projekto vykdymo metu: suburti žmones iš skirtingų sričių ir vietų, žmogus-žmogui principo taikymą, įvairius būdus vietiniams žmonėms įtraukti, bendradarbiavimą su švietimo įstaigomis, kultūrinį savanoriavimą, paveldo objektus kaip pamatą ir įkvėpimą atgaivinant retia apgyvendintas vietas. Kultūrinės – meno veiklos padeda suburti bendruomenes, sujungti žmones, didinti jų kultūrinį identitą. Praturtinančios patirtys gali būti ne tik vienkartinės ar proginės, tačiau ir perkeliamos į kasdienį žmonių gyvenimą. Projekto vykdymo metu buvo skatinamos kultūrinės veiklos, kaip ko gero labiausiai tinkamos veiklos kultūros paveldo objektuose – dvaruose, tuo pačiu diegiant idėją “atgaivinti dvarai – atgaivintos vietovės”.

Kaip vienas iš projekto veiklų rezultatų buvo paruošta ir eksponuojama virtuali paroda interneto svetainėje www.dvarai.lt, atskleidžianti kultūrinio savanoriavimo svarbos pozityviems pokyčiams vietovėse aspektus.

Tęstinė sklaida buvo aktyviai vykdoma visą projekto vykdymo laikotarpį. Apie projekto veiklas ir uždavinius nuolatos buvo informuojami Asociacijos nariai, elektroniais laiškais, naujienlaiškiais, socialinėse medijose ir Asociacijos interneto svetainėje, taip pat renginių metu, Valdybos posėdžiuose ir kituose susitikimuose, vietos ir tarptautiniuose. Buvo parašyti ir publikuoti straipsniai interneto portaluose, paruoštas naujas lankstinukas.

6. Pridėtinė vertė

Pilotinio darbo metu buvo svarbu sukurti pridėtinę gyventojų dalyvavimo, bendruomenės vienijimosi ir vietinės tapatybės vertę. Buvo svarbu pilotinio darbo metu užtikrinti visų amžiaus ir socialinių visuomenės grupių įtraukimą. Veiklos buvo pritaikytos siekiant suteikti naujų patirčių (taip pat susijusių su vietos istorija, įdomiomis asmenybėmis ir senomis tradicijomis), kurios padėtų didinti vietos ir kultūrinį identiškumą bendruomenėse. Bendros veiklos, pritaikytos įvairioms grupėms, padeda vienyti, sujungti bendruomenių narius, atskleisti vietinių gyventojų nuolatinio bendravimo ir bendradarbiavimo ateityje potencialą. Siekiant sukurti ilgalaikę ir turinčią įtaką patirtų kultūrinių veiklų vertę buvo stengiamasi padaryti jas tęstinėmis ir dažnesnėmis vietos žmonėms.

Kultūrinės veiklos buvo organizuojamos savanoriškai, įtraukiant ir vietos gyventojus, ir kitus žmones, kuriems rūpi retai apgyvendintų vietovių situacija. „Žmogus – žmogui“ principas veikia stipriau, nes veiklos ir procesai yra svarbūs jiems patiems. Pilotinių komandų nariai buvo žmonės, tiesiogiai susiję su vietos kultūrinio paveldo išsaugojimu ir puoselėjimu. Buvo organizuojamos meno ir kultūros veiklos, artimesnės vietos gyventojams, labiau prieinamos ir įtraukiančios.

7. Pasekmės

Kultūrinio gyvenimo suaktyvinimas retai apgyvendintose, kaimiškose vietovėse buvo paskata suprasti, pamatyti, jog ir jose, gali būti atskleistos įvairios ir skirtingos galimybės pakeisti situaciją.

Net jei ir iš esmės žmonės stipriai abejoja, kad kultūrinės paslaugos, veiklos ir aktyvus kultūrinis gyvenimas gali turėti didelės įtakos atgaivinant ištuštėjusias vietoves (kadangi kiti veiksniai laikomi daug svarbesniais), dėl intensyvesnio kultūrinio gyvenimo gali būti pastebima įtaka vietos žmonių gyvenimo kokybei.

Retai apgyvendintos vietovės, esančios atokiai nuo kultūrinių centrų – didelių miestų, taip pat gali būti vietomis, kuriose egzistuoja kokybiškas kultūrinis gyvenimas, o mažos bendruomenės gali būti aktyvios ir pajėgios jį užtikrinant. Galima numatyti ir tikėtiną aktyvaus kultūrinio gyvenimo įtaką kitoms sritims ateityje – pritraukiant prekybos ir verslo atstovus. Retai apgyvendintos vietovės galėtų tapti patrauklesnės vietiniams, o taip pat ir naujiems gyventojams, tapti naujomis turizmo ir verslo traukos vietomis.

Projekto vykdymo metu buvo sukurtas ilgalaikis bendradarbiavimas tarp Liubavo dvaro komandos ir Vilniaus Justino Vienožinskio dailės mokyklos, kuris gali padėti kurti geresnes kultūros galimybes vietinėms bendruomenėms ir ateityje.

Visos pilys ir vdarai, taip pat ir tie, kurie dar nėra visai restauruoti ir pritaikyti, gali tapti nuolatiniais ir ilgalaikiais kultūriniais centrais, traukos vietomis, kur kultūrinis ir švietėjiškas gyvenimas yra gyvas ir pastovus, padedant savanoriškai kultūros srityje dirbantiems – žmonėms, kuriems rūpi.

Baltarusijos pilotinis darbas

Svetlana Roussanova,

Direktorius pavaduotoja, Baltarusijos Nacionalinė nevyriausybinė organizacija
“Jungtinis Kelias” (UWB)

Pradedami projektą, kurio tikslas skatinti tarpkultūrines veiklas retai apgyvendintose atokiose vietovėse, kuriant pridėtinę gyventojų dalyvavimo vertę, skatinti ryšį tarp bendruomenių narių, mes suteikėme gyventojams galimybę vystyti tradicinius amatus, įsitraukti į kultūrinius ir mokymų renginius, kartu pritraukiant turistų. Įsitraukėme į migracijos iš mažų kaimų problemos sprendimą.

1. Preliminarus poreikių tyrimas

Remiantis preliminarium kaimo sektoriaus mini tyrimu, kuris atskleidė daugybę problemų (nuo ekonominių ir struktūrinių iki demografinių, socialinių ir kultūrinių), mes turėjome nuspręsti, kokiai veiklai kaimo gyventojai pritaro.

Theater play in Belarus

Socialinis ir ekonominis projekto prielaidų vertinimas ir tokios tirtose srityse atskleistos ypatybės, kaip moterų dominavimas populiacijoje, iškreiptas gyventojų užimtumo modelis, mažas amatininkų kiekis tarp kaimo gyventojų, stiprus poreikis iš naujo integruotis į ekonominius, socialinius ir kultūrinius santykius, kuris suteiks galimybę tinkamai gyventi ir tobulėti, suteikė pagrindą kalbėti apie iniciatyvinių grupių formavimąsi (pagal vietos valdymo principą), kuris, jei būtų palaikomas iš išorės, galėtų įgyvendinti keletą programų, būtent:

1. Autentiško, praeito amžiaus, valstiečių namo ūkio sukūrimas (restauruota mažo kaimelio pastangomis), ekskursijų vedimas, prekių pardavinėjimas, tradicinių amatų ir technologijų demonstravimas ir mokymai.
2. „Augalai“, sąmoningo žoliavimo programa, laukinių augalų ir grybų apdorojimas, augalų ir grybų naudojimo tradicinėje virtuveje ir medicinoje mokymai. Senovinių lignoninių restauravimas (be teisės užsiimti gydomąja veikla).
3. „Šaknys“, pasakojimai apie kaimus, šeimas ir asmenis, kaip apie sąveikas tarp vietos žmonių ir lankytojų.
4. Konceptija: mažo kaimelio gyventojai bus visų programų tiekėjai, o turistai iš Baltarusijos ir užsienio bus vartotojai. Visi susidomėję bus konsultantais ir pagalbininkais.

2. Pradinis projekto darbas

Pradiniame periode UWB susitelkė ties:

- Diskusijomis apie kultūros įtaką išsaugant tradicines kultūrinės Baltarusijos vertybes
- Aktualių sąveikos ir įtakų tradicinėms kultūrinėms vertybėms problemų analize
- Metodų kultūrinėms vertybėms išsaugoti ir populiarinti studijomis
- Organizacijų ir individų įsitraukimu į veiklas kultūros srityje
- Viešojo dėmesio patraukimu į svarbias ir unikalias Baltarusijos tradicines kultūrinės vertybes

Buvo aišku, kad tokių sunkių užduočių sprendimams reikia motyvuotų vietos organizacijų ir aktyvistų įsitraukimo. Mums reikėjo muziejų darbuotojų, bibliotekininkų, kultūros darbuotojų, specialistų, dirbančių panašų darbą.

3. Svarbiausi rėmėjai

Buvo nuspręsta:

- 1) Palaikyti gerus ryšius su stipriu partneriu – Baltarusijos Kultūros (ICB). Tai valstybės institucija, daugelį metų vykdanči kultūrinės veiklas įvairiais aspektais. Ji teikia kvalifikacijos kėlimo paslaugas kultūros srities darbuotojams, turi visapusiškas duomenų bazes įvairioms struktūroms (muziejams, bibliotekoms,

folkloro grupėms, menininkų ir amatininkų grupėms ir kt.), veikia visoje šalies teritorijoje. (Vėliau ICB susijungė su Nacionalinių Kultūrų Centru.).

- 2) Sukurti pilotinių komandų - organizacijų, veikiančių kultūriniame sektoriuje (valstybinių ir NVO) tinklą. Tai leido puikiai iširti situaciją retai apgyvendintose atokiose vietovėse, tiesiogiai bendrauti su vietos kaimų valdymo įstaigų atstovais ir vietos aktyvistais, sužinoti apie kaimo gyventojų poreikius. Tokių pilotinių komandų sudarymas užtikrino artimą kontaktą su suinteresuotais asmenimis, geresnę koordinaciją, darbą platesniuose regionuose ir padidino darbo efektyvumą.

Ne visos pilotinės komandos vienodai dirbo projekte. Kai kurios iš jų buvo lyg ir žinių bazės, teikiančios informaciją apie liaudies amatų vystymo potencialą, apie tai, ar yra amatininkų, galinčių pasidalinti žiniomis; kitos buvo pavyzdžiai ir jų vaidmuo buvo dalintis sėkmės istorijomis bei kompetetingai patarti. Kai kurios pilotinės komandos, nors entuziastingos pradžioje, vėliau liko tik pasyviais stebėtojais (vis tik kitų sėkmingos patirties pavyzdys buvo tikrai joms naudingas).

Vizitai į atrinktas vietas ir surengti mokymai vietos aktyvistams buvo naudingi, padėjo suprasti vietos bendruomenių padėtį, galimybes įtraukti vietos verslo atstovus, suvienyti vietinius žmones ir įtraukti savanorius.

Праект прадугледжае распрацоўку новых метадаў і падыходаў для ажыўлення і забеспячэння ўстойлівага развіцця маланаселеных рэгіёнаў праз падтрымку "роўны роўнаму" і абмен вопытам – з удзелам арганізацыі грамадскай супольнасці і іх валанцёраў, якія працуюць у галіне народнай мастацкай творчасці, культуры, захавання спадчыны.

VOLUNTARY CULTURE AS LEVERAGE
WITH OF ACTIVITIES IN
ADDED FOR LEVER
VALUE FOR DEMOCRATIC
PARTICIPATION SPARSELY POPULATED AREAS

Праект LEVER быў падтрыманы Праграмай для ГА краін Балтыйскага рэгіёна Савета міністраў краін Скандынавіі (Nordic Council of Ministers' Programme for NGOs in the Baltic Sea Region)

**“Культурніцкія
валанцёрскія
ініцыятывы
як стымул
развіцця
мясцовых
супольнасцяў
у маланаселеных
рэгіёнах”**

Тэрмін рэалізацыі:
студзень 2016 – снежань 2018

Больш аб праекце:
www.culture-lever.net

Міжнародны партнёрскі праект

Міжнародны партнёрскі праект

4. Mokymai ir vizitai

Be vietos renginių, buvo organizuoti mokymai pilotinių komandų nariams ir iniciatoriams (veikusiems kaip kultūrinbių veiklų skatintojai). Mokymus vedė kompetetingi kultūrinio paveldo apsaugos specialistai, akcentuotas kultūrinio paveldo pritaikymas modernioje socio-kultūrinėje aplinkoje, naujų metodų ir modelių kūrimas, vertinimo specifikacijos.

Vizitai pas pilotinių komandų narius, nuolatinė komunikacija su jais bei su rėmėjais padėjo išskirti pagrindinius pilotinių projektų uždavinius: 1) siuvinėjimo pagal liaudies raštus amato atgaivinimas 2) žolelių ir uogų rinkimas bei žolelių arbatų ruošimas ir žolelių naudojimo tradicinėje virtuvėje tyrimai. Pastarajam uždaviniui įgyvendinti reikėjo UWB pagalbos, dalinantis patirtimi ir remiant legaliai. Tiriamasis vizitas, skirtas pasidalinti patirtimi, buvo į Belovezhskaya Pushcha. Jis buvo labai naudingas pilotinių projektų organizatoriams, savanoriams ir veikiantiesiems.

5. Du pilotiniai projektai

Du pilotiniai projektai buvo įvykdyti:

1. Siuvinėjimo pagal liaudies raštus amato atgaivinimas (rankšluosčių, staltiesių, stalo servetėlių ir kt.), „žmogus-žmogui“ mokymai ir įgūdžių perdavimas buvo efektyvus. Baigiamajame renginyje, vietinėje demonstracijoje privačiame name dalyvavo vietos gyventojai su šeimos nariais ir giminaičiais iš gretimų kaimų. Vėliau tokia paroda gali virsti mobilia paroda, kurią galima demonstruoti kituose apskrities kaimuose.
2. Žolelių ir uogų rinkimo bei žolelių arbatų ruošimo papročių atgaivinimas. Pirminis tikslas buvo pardavinėti žolelių arbatas (tai galima tik įsigijus licenziją). Vėliau tikslas buvo pakeistas į žinių apie žoleles, jų rinkimo ir ruošimo metodu, arbatų mišinių ruošimą ir kt., perdavimą, kuris vyksta seminarų, vedamų kaimo žolininkų, forma.

Buvo stengiamasi išlaikyti tvarumą. Vietiniai suinteresuoti asmenys buvo kviečiami į mokymų renginius ir seminarus, kad galėtų suprasti projekto vėlybų galimybes ir galimą naudą laikui einant. Vietos aktyvistų įtraukimas, iš dalies vietos administracijos ir verslo atstovų susidomėjimas, suteikia pagrindą kalbėti apie projekto tvarumą. Also, focus on ensuring sustainability was made.

6. Sklaida

Šiuo period buvo vykdomos ir sklaidos veiklos.

Pilotinių komandų nariai buvo informuoti apie projekto eigą elektroniniais laiškais, komunikuojant skype programa, asmeninių vizitų metu ir susirinkimuose,

organizuotuose jų efektyvumui ir vaidmenims įvertinti, pasikeisti informacija, diskusijoms apie būdus užtikrinti pilotinių darbų tvarumą.

Мэта праекту:
Памяншэнне адтоку насельніцтва з маланаселеных рэгіёнаў шляхам стымулявання культурніцкай дзейнасці і развіцця мясцовых супольнасцей ў маланаселеных рэгіёнах.

Задачы праекту:

- Распрацоўка метадаў пошуку валанцёраў для культурніцкай дзейнасці ў маланаселеных рэгіёнах.
- Асветніцкая праца з мэтай ажыццяўлення культурнай дзейнасці і правядзення культурных мерапрыемстваў.
- Стымуляванне культурніцкай валанцёрскай працы ў мясцовых супольнасцях.
- Распаўсюджванне вопыту і вынікаў культурніцкай валанцёрскай працы зацікаўленым асобам і групам.

Чакаемыя вынікі праекту:

- Выкананне некалькіх лакальных пілотных праектаў у выбраным рэгіёне і фарміраванне ачагоў актыўнасці, выкліканых праектам
- Распрацоўка навучальнага курса для валанцёраў
- Распрацоўка выніковага дакументу па шматбаковай стратэгіі выпрабавальнага праекту і кароткае выкладанне стратэгіі лакальных пілотных праектаў
- Апублікаванне дапаможніка з апісаннем ноу-хау, метадаў і прыкладаў

Партнёры:

- Інстытут грамадзянскай супольнасці Interfolk
www.interfolk.dk
Данія
- Нацыянальная асацыяцыя мясцовых саветаў па культуры Даніі
www.kulturesamraad.dk
Данія
- Фінская асацыяцыя шведскай моладзі
www.fsu.fi
Фінляндыя
- Фонд альтэрнатыўных адукацыйных ініцыятыў
www.fundacjaie.eu
Польшча
- Літоўская асацыяцыя замкаў і сядзіб
www.dvarai.lt
Літва
- БРГА "Аб'яднаны шлях"
<http://en.ngo.by>
Беларусь

Belarusian Leaflet for the LEVER project

Taip pat informacija buvo skleidžiama UW internet portale ir socialiniuose tinkluose. Buvo paruošti lankstinukai, dalijami UW organizuotų renginių dalyviams, kitų NVO atstovams ir ilgalaikių UW partnerių atstovams, tokių kaip Minsko Tarptautinis Edukacinis Centras (IBB Minsk), Nacionalinių Kultūrų Centras (naujas UW partneris), ir – tarptautiniu lygmeniu – XX Visi-Menai, neįgaliųjų ir senyvo amžiaus žmonių festivaliuose, organizuojamuose Socialinės pgalbos Centro (DPS No 5) (Lodz, Poland).

Danijos pilotinis darbas

Bente von Schindel, Generalinė Sekretorė,
Danijos Kultūros Tarybų nacionalinė asociacija

Kontekstas

Kaimiškos ir nuošalios Danijos vietovės šiuo metu susiduria su keletu didelių iššūkių. Pats reikšmingiausias yra tai, kad jose mažėja gyventojų, kai tuo tarpu didieji miestai auga. Kitas didžiulis iššūkis yra dabartinė ekonominė situacija. Todėl Danijos Vyriausybė, remiant visoms partijoms Parlamente, užbaigė miestų atnaujinimo prioritetų eilės sukeitimo modelį ir įgyvendino keletą iniciatyvų siekiant naudoti kaimiškoms ir nuošalioms vietovėms, kad daugiau resursų atitektų mažiems miesteliams.

Šios iniciatyvos, - lėšos griovimui bei prastos būklės namų renovaicjai kaimuose, suteikia savivaldybėms naujas, paprastesnes ir geresnes galimybes skatinti apsigyvenimą ir industrinių iniciatyvų realizavimą mažai privalumų turinčiose kaimiškų vietovių dalyse, taip pat leidžia skatinti verslą, antruosius namus visuose nenaudojamuose šių vietovių pastatuose, prisideda prie viešojo transporto nuošaliuose vietovėse gerinimo ir geros mobilaus ryšio bei Wi-Fi infrastruktūros visoje šalyje. Tačiau ko Vyriausybė nepadarė, - nepagalvojo apie galimus veiksmus, kurie gali atkurti bendruomenes, sustiprinti vietos itapatybę ir kad tai įmanoma menu bei kultūros dėka.

1. Pradžia

Pilotinis darbas buvo pradėtas štai tokiu skelbimu susidomėjusioms Kultūros taryboms, raginant tapti pilotinėmis komandomis projekte:

Ieškomi pilotinio darbo kultūros srityje retai apgyvendintose vietovėse dalyviai

Danijos Kultūros Tarybų Nacionalinė Asociacija ieško for 2 kultūros tarybų, kurios norėtų dalyvauti pilotiniame darbe, susijusiame su projektu, skirtu naujoms kultūrinėms iniciatyvoms retai apgyvendintose vietovėse vystyti. Kultūros tarybos savivaldybėje turi būti retai apgyvendintų vietovių. Projektas, kurio pabaigoje bus organizuojama konferencija, remiamas Šiaurės Ministrų Tarybos, taip pat ir pilotinio darbo metu patiriamos išlaidos, o dalyvaujančios Kultūros tarybos neturės mokėti dalyvio mokesčio.

Daugiau informacijos: Danijos Kultūros Tarybų nacionalinė asociacija, Generalinė Sekretorė Bente von Schindel

Kulturelle Samråd i Danmark, mes neabejojome, kad Danijoje yra daug vietovių, kuriose kyla problemos dėl mažėjančios populiacijos. Kai kurios iš šių vietovių yra savivaldybėse su Kultūros tarybomis, todėl natural, kad Nacionalinė Organizacija informavo kultūros tarybas kviesdama dalyvauti LEVER pilotiniame projekte.

Penkios Kultūros tarybos susidomėjo, tačiau be abejo, kultūros taryba Guldborgsund savivaldybėje labiausiai patraukė dėmesį. Savivaldybėje buvo sudaryta pastarųjų metų gyventojų vietos kaitos statistika, daug žmonių iš šios savivaldybės persikraustė į didesnius miestus. Taip pat savivaldybė turi platų stiprių NVO tinklą visose srityse. Pirmojo susitikimo metu mes taip pat sužinojome, kad yra grupė, pasirengusi imtis veiksmų vietovės patrauklumui gyventi didinti.

2. Pradinis susitikimas

Pirmajame susitikime buvo pristatyta projekto idėja ir Bente von Schindel pasakė:

“Pastaraisiais metais matyti daugiau politinio ir viešojo susidomėjimo kaimiškų ir retai apgyvendintų vietovių Europoje atgaivinimo klausimu. Buvo imtasi žingsnių atgaivinti kaimus ir retai apgyvendintas viešoves taip pat ir Danijoje, tačiau tai vyksta lėtai, ir nėra aprašytų modelių, kaip tai daryti”.

LEVER projekto vykdymo metu mes stengėmės išvystyti naujus metodus ir modelius kaip atgaivinti minėtas vietas, užtikrinti tvarumą ateičiai naudojant metodą, kuris galėtų būti pavadintas „žmogus padeda žmogui“ metodu ir kur visuomeninės organizacijos ir jų savanoriai dirbantys tarpkultūriniam sektoriuje, mėgėjiško meno

INVITATION TIL KONFERENCE OM
 NYE ELLER NUVÆRENDE KULTURELLE FYRTÅRNE ELLER INITIATIVER
 Lørdag den 21. januar 10.00 - 16.00
 i Gedser Idræts- & Medborgerhus på Skråvej.

På Sydfalster vrirler det med foreninger og aktive personer. Men ved vi, hvad hinanden går og lever? Kan vi bruge hinandens erfaringer og kan vi skabe noget nyt sammen? Kan vi udvikle Sydfalster, så her bliver endnu dejligere at bo? Kan vi tiltrække nye beboere og flere turister? Kan vi være mere synlige?

PROGRAM

10.00 - 10.30 Kaffe m/rundstykke
 10.30 - 11.00 Velkomst og oplæg om initiativ v/Yvonne Halskov, Gedser og Bente Schindel fra Kulturelle Samråd i Danmark. Introduktion til dagen v/proceskonsulent Bjarne Ejby
 11.00 - 11.45 Oplæg om Sydfalsters kulturhistorie v/ historiker Kaare Johannessen. Kort om Marrebæk Gl. Pumpestation v/Torben Dynesen og om Digelauget v/Søren Bjerregård
 11.45 - 12.00 Introduktion til workshop
 12.00 - 13.00 Workshop med brainstorming - idéer, muligheder, ønsker og drømme
 13.00 - 13.45 Frokost. Eftermiddagskaffe nydes i workshop
 13.45 - 15.45 Workshop over konkrete emner fra formiddagens workshop
 15.45 - 16.00 Opsamling og afslutning. Aftaler om videre forløb

Der gælder først-til-mølle princippet, da vi må stoppe tilmeldingen ved 50 deltagere. Tilmelding senest den 16. januar til Yvonne Halskov: 2987 1887 (mellem 14.00 & 18.00) eller mail: yvonnehalskov@gmail.com

Vi i initiativgruppen glæder os til at se jer.

Dan Toxværd, Karen Barden, Marianne Reinhardt & Yvonne Halskov

**SYDFALSTER
 SAMSKABELSE
 SYNLIKGØRELSE**

Dagen er økonomisk støttet af Nordisk Ministerråd/Kulturelle Samråd i Danmark

Foto & layout: PH BERGMANN FOTOGRAF | 2012-2000

srityje, savanoriška kultūra ir kultūros centrai stengiasi naudoti meną ir kultūrą kaip pagrindą pridėtinei vertei visuomenėje sukurti ir sustiprinti gyventojų dalyvavimą bei bendruomeniškumą. Pilotinis darbas taip pat yra metodo vystymo ir žinių rinkimo pradžia. Svarbi projekto dalis yra ir pasidalinimas rezultatais daugrlio apibūdintoje srityje visose dalyvaujančiose šalyse ir visoje Europoje.

Bente von Schindel taip pat atkreipė dėmesį į faktą, kad pilotinio projekto vystymo ir vykdymo funkcijos daugiausiai tenka vietiniams gyventojams, tačiau projekto valdymą (Nacionalinė Organizacija) atliekantieji natūraliai teiktų informaciją ir patartų. Ji pabrėžė, kad svarbu suteikti projekto kontrolę kartu su vietiniams veikėjais ir tai geriausia pasiekti kai pilotiniame projekte dirban-

tys gerai įvaldę savi-vadybą. Apie tai, kas svarbu vietos dalyvams, buvo pasakyta:

„Žmonėms ypač svarbu, kad jų gyvenamojoje vietoje „kažkas vyksta“. Miestas ar vieta, kurioje jie gyvena, neturi būti tuščia.“

Menai ir kultūra padeda sustiprinti priklausomumo miestui ar vietai jausmą ir sukurti įsipareigojimą, kad norėtūsi praleisti laiką mieste ar gyvenamojoje vietoje.

Menai ir kultūra sustiprina bendruomenę.

Įtraukiant į kultūrinius renginius sukuriama vietoje ar vietovės pridėtinė vertė, o tai ypač prisideda, kad gyventojai būtų pilni resursų. Labai svarbu: jie patys nusprendžia, kaip dirbti!

3. Projekto pradžia

Vietos kultūros taryba paskyrė vietos projekto lyderį prieš susitikimą, ji nupasakojo idėją, kurią jau buvo perteikusi nariams prieš susitikimą, būtent – atgaivinti kultūrinius požymius, egzistavusius dideliame vietovės plote. Buvo nuspręsta, kad vanduo yra

beribė tema Sydfalster, pietinėje Guldborgsund savivaldybės dalyje esančioje vietovėje ir Falster saloje.

Per vandenį žmonės emigruodavo iš kitų šalių, vyko karai ir salos gyventojai turėjo prekiavimo ryšių plaukiodami – tarp kitų vietų – Baltijos jūroje. Vikingai plaukiojo iki Tolimųjų Rytų ir į pietus iš čia. Falster buvo vadinamas "Danijos pietumis" dėl prekiavimo su visu Baltijos jūros regionu (Hanzos miestuose). Anksčiau Sydfalster buvo daugybė Vikingų vietų. Iš Baltijos jūros į Sydfalster anksčiau buvo galima patekti iš dviejų vietų: iš Rytų per Rostocker-Hafen, iš Vakarų natūraliu kanalu į ežerą prie pat pilies (skirtą karaliams).

Pilis sunyko XVII amžiuje ir šiandien išlikusi tik dirbtinė sala su grioviu aplink. XIX amžiaus viduryje visa pakrantė nualino sausros. 1872 metais buvo dėl didžiulės audros jūra prasilaužė per pylimus ir užtvindė sritį, didelė salos dalis liko po vandeniu ir buvo daug nuskendusiu.

4. Pilotinio darbo tema

Daugybė vandens kelių Falster lėmė daugelio istorinių vietų atsiradimą. Falster yra Marrebæk pumpavimo stotis – muziejus su senu pompavimo įrenginiu – modeliu to, kas įvykdavo vandentakyje, Gedesby laivo modelis (iš XIII a.), laivas Agnete (Gedesby laivo maža versija) ir kitas modelis yra viduramžių centro viduryje šalia Nykøbing, didžiausio salos miesto.

Miškuose netoli vakarinio kranto yra daug senovinių palaidojimo vietų iš akmens amžiaus. Sala šiaurę nuo Gedesby niekuomet nebuvo visiškai sausa, tačiau prieš keletą metų buvo patarimų ją išvalyti. Šalia labiausiai į pietus nutolusio miesto, yra ramp air pilies griuvėsiai.

Yra uosto vartai ir nuo 1886 metų čia veikė keltas į Vokietiją. Pietinis salos kyšulys apsuptas vandens iš trijų pusių, tačiau anksčiau buvo apaugęs miškais ir kilmingųjų

naudotas medžioklei ir ganykloms. Miškas buvo paskirtas specialių karo laivų gamybai – ypač dėl daugelio karų su Švedija.

Deja, apie visas minėtas kultūrinės vietas tylima ir projekto idėja buvo, kad savanoriai imsis atstatyti vietovę, kad pastatai (ir gamta aplink juos) vėl būtų matomi – vietos gyventojams ir turistams. Tai taip pat reikš, kad ateityje Southfalster kultūrinis paveldas bus parodytas ir likusiai šalies daliai.

5. Grupių sudarymas

Jau pirmojo susitikimo metu savanoriai buvo padalinti į grupes, kiekvienam paskiriant dalį vietovės, kuria reikės rūpintis. Pirmoji grupė (Komunikacijos grupė) turėtų kreiptis į vietos spaudą, kad perduotų žinią platesnei auditorijai ir įtrauktų daugiau žmonių. Taip pat jų atsakomybė buvo sklaida, jos idėjos, informacinė medžiaga.

Antroji grupė (Renginių grupė) buvo atsakinga už renginius visoms amžiaus grupėms. Trečioji grupė buvo paskirta susisiekti su rėmėjais, savivaldybės atstovais, mokyklų, muziejų, šistruakusių asociacijų, bažnyčių atstovais. Ketvirtoji grupė buvo atsakinga už viešinimą, o Penktosios grupės, kuri turėjo užduotį kultūrinės istorines vietas paversti funkcionaliomis, buvo atsisakyta.

6. Vietos kursai

Pirmojo susitikimo metu buvo nutarta, kad reikalingi vietos mokymų kursai ir buvo paklausta dalyvių, kas jiems būtų vertinga tokiuose kursuose. Rezultatas buvo mokymai, kurių prezentacijos turėjo suteikti:

- Gebėjimą perteikti žinias politikams, rėmėjams ir gyventojams
- Gebėjimą valdyti projektą
- Žinių apie vietos istoriją
- Žinių apie paramos panaudojimą

- Žinių apie visuomenės svarbą ir jos vaidmenį savivaldybėje
- Darbo su socialinėmis medijomis ir internet komunikacijos žinių
- Buhalterijos žinių
- Turizmo žinių
- Prekybos žinių

7. Grupių darbas

Pirmoji grupė: komunikacijos grupė:

Kursų metu labia sėkmingai kontaktavo su vietos spauda ir rašė apie projektą. Vietos spaudos atstovai atėjo į susitikimus ir vyko į istorines vietas sekti darbų.

Taip pat, grupė sudarė sąrašą kokiai medijai ir kam kounikuoti apie projektą. Tai buvo:

- Miniknygos
- Interneto svetainės
- Facebook
- Parodos
- Veiklos vaikams
- Filmai
- Teatras
- Prenumeratoriai
- Kūrėjai
- Reklamų kūrėjai
- Geocaching

Antroji grupė: Rėmėjų grupė:

Kreipėsi į:

- Vietos muziejus, kurie ypač susidomėjo projektu ir norėtų remti pagalba bei žiniomis.
- Savivaldybę, kuri projekto pabaigoje prisidėjo:
30,000 DDK (about EUR) filmo apie vietovę kūrimui
- Dalyvavimu programėlės (APP) kūrimo apie tarybą, kuri yra savivaldybės interneto svetainėje
- Pinigais brošiūroms

Trečioji grupė: renginių grupė:

Grupė kreipėsi į pradinės mokyklas, kurios parinko 5 ir 6 klases. 6 klasės mokiniams buvo parengtas "Geocaching" projektas, kai mokiniai GPS radimo programa išmaniuosiuose telefonuose ieško geocacher = lobių padėtų kiemo nors kito.

5 klasės mokiniai iš Sydfalster mokyklų vykos į turą po kultūrinės-istorines vietas. Čia

jie sužinojo apie žemdirbystę, bulvių auginimą ir agrikultūrinę techniką, smėlėtas vietas. Autobusui buvo leista patekti į gamtos zoną, kur niekas near leidžiamas. Mokiniai fotografavo gyvūnų pėdsakus, šakeles, augalus ir t. t. taip pat jie aplankė pumpavimo stotį ir sužinojo apie jos funkciją išlaikyti vietovę neužtvindytą.

Taip pat jie aplankė bažnyčią, kur jiems buvo papasakota apie audros upę 1872 metais ir parodyta, kaip toli siekė vanduo. Jie matė vaiko dėželę ant bažnyčios lubų. Ji liko nepanaudota, nes nuskendusio mergaitė nebuvo rasta galiausiai jie pabuvo Jūros stoties gilumose, kur galėjo surengti nuotraukų ir meno darbų apie rastą medžiagą parodą pabaigę projektą. Taip pat vaikai buvo paplūdimyje rinkti akmenų ir fosilijų kartu su Juodojo Geomuziejaus darbuotoju. Jie sužinojo apie Jūrinę stotį. Vėliau vaikų paroda bus demonstruojama Naval cnetre, Jūrinėje stotyje.

Bažnyčios

Bažnyčios buvo įtrauktos, į jas buvo organizuojami vizitai. Kiekvienoje bažnyčioje kunigai pasakojo vietos istoriją, susijusią su bažnyčia ir sritimi. Taip pat vietos mėgėjų chorai buvo pristatyti.

8. Tvarumas

Projekto dalyviai taip puikiai tvarkėsi su įvairiomis veiklomis ir sulaukė tiek daug paramos iš gyventojų, savivaldybės ir kultūros institucijų, kad ketina tęsti veiklas ir projektui pasibaigus.

Kadangi savivaldybės projektas šiuo metu yra kūrimas kartu, vieklų dėka buvo suteiktas pagrindas tolesniam bendradarbiavimo progresui tarp skirtingų asociacijų, savivaldybės, ir galbūt verslo atstovų, kad sritis taptų įdomi naujiems gyventojams.

Kulturelle Samråd i Danmark bus gana naturalu, dabar, kai turime žnių apie metodą, imtis kelių tos pačios kategorijos projektų.

GEDSER LIGGER LIGE MIDT I VERDEN

- ☺ ½ time til Nykøbing, hvor toget går i diverse retninger
- ☺ 2 timer til København med tog eller bil
- ☺ 2 timer til Rostock med færgen
- ☺ 4 – 5 timer til Berlin og Hamburg

I Gedser

- ☺ Ligger Danmarks og Skandinaviens sydligste punkt
- ☺ Flyver tranerne forbi forår og efterår og overnatter måske på marken udenfor vores stuevinduer
- ☺ Er der en stjernespækket nattehimmel
- ☺ *Har vi en af Danmarks bedste strande og rent badevand*
- ☺ Findes mange foreninger og ildsjæle, der er parat til at vise vores attraktioner frem
- ☺ Har vi et enestående rekreativt område for naturelskere, surfere, vandrere, sejlsportsfolk, fuglefolk, lystfiskere, løbere, cyklister – og alle os andre

Nordic Council
of Ministers

Pilotinio darbo pranešimas.

Kultūrinis savanoriavimas retai apgyvendintose vietovėse.

Šis Pilotinio darbo pranešimas parengtas vykdant 3 m. trukmės NVO projektą, nuo 2016 m. sausio iki 2019 m. gegužės mėn., pavadinimu: “savanorystė kaip tarpkultūrinės veiklos svertas, kuriantis pridėtinę demokratinio dalyvavimo ir bendruomeniškumo vertę retai apgyvendintose vietovėse” (LEVER).

Projektu siekiama įsitraukiant kultūros srities savanoriams skatinti tarpkultūrinės veiklas kaimiškose vietovėse, kartu sukuriant pridėtinę gyventojų dalyvavimo, bendruomeniškumo stiprinimo ir vietos tapatybės didinimo vertę.

Projektas remiamas pagal Šiaurės Ministrų Tarybos NVO programą Baltijos jūros regionui.

Publikavo
Kulturelle Samråd i Danmark